

Dr. Marcell Mihály:

NAGYBÖJT (I-IV. rész)

I. sorozat: vasárnapok, ünnepnapok

(Általános bevezetés eléje olvasása szükséges: 1. kötet!)

25-37. kötet

TARTALOMJEGYZÉK

TARTALOMJEGYZÉK	2
Bevezetés	5
I/1. rész: a három „FARSANGI VASÁRNAP”	5
Előszó.....	5
I. beszédlánc címe: „A vakok nemzedéke”	6
1. (Hetvened vas.) beszéd: A jóság vakjai.....	6
2. (Hatvanad vas.) beszéd: Az ige fényvetésének vakjai.....	7
3. (Ötvened vas.) beszéd: Az élet útszélének vakjai	8
II. beszédlánc címe: „Az igazi öröm embere”	10
2. (Hatvanad vas.) beszéd: A magvetés örömei.....	11
3. (Ötvened vas.) beszéd: A tiszta látás örömei.....	13
III. beszédlánc címe: Az emberélet munkája.....	14
I. beszédlánc címe: Mire teremtettünk?	14
1. (Hetvened vas.) beszéd: Isten gyermekeivé.....	14
2. (Hatvanad vas.) beszéd: Isten élvezőivé.....	14
3. (Ötvened vas.) beszéd: Isten birtokosaivá	15
II. beszédlánc címe: Végző célunk	15
1. (Hetvened vas.) beszéd: Istent megismerni!	15
2. (Hatvanad vas.) beszéd: Az Istent tisztelni	15
3. (Ötvened vas.) beszéd: Istent szeretni	15
III. beszédlánc címe: Alanyi célunk?... ..	16
1. (Hetvened vas.) beszéd: Boldogság a földön?	16
2. (Hatvanad vas.) beszéd: Boldogság a lélekben	16
3. (Ötvened vas.) beszéd: Boldogság az égben.....	16
IV. beszédlánc címe: Milyen az emberi boldogság?.....	16
1. (Hetvened vas.) beszéd: Lehet testi.....	16
2. (Hatvanad vas.) beszéd: Lehet lelki... ..	17
3. (Ötvened vas.) beszéd: Lehet szellemi... ..	17
V. beszédlánc címe: Az arány problémája	17
1. (Hetvened vas.) beszéd: A test a legkisebb érték.....	17
2. (Hatvanad vas.) beszéd: A lélek nagyobb érték	18
3. (Ötvened vas.) beszéd: A lélek természetfeletti kegyelme mindenekfeletti érték.....	18
VI. beszédlánc címe: De öröm-e az ember élete?.....	18
1. (Hetvened vas.) beszéd: Boldognak tervezte az Isten	18
2. (Hatvanad vas.) beszéd: Boldogtalanná tette az ember	18
3. (Ötvened vas.) beszéd: Boldoggá teheti az Isten és az ember	18
VII. beszédlánc címe: Örömeink serlege.....	19
1. (Hetvened vas.) beszéd: Telítsétek az életöröm serlegét	19
2. (Hatvanad vas.) beszéd: Peremig telítsessék a lelki örömserleg!	19
3. (Ötvened vas.) beszéd: Túlsordulásig telítsessék szellemi örömeink serlege!	19
VIII. beszédlánc címe: A követelődző szenvedély	19
1. (Hetvened vas.) beszéd: Minél többet a testnek.....	19
2. (Hatvanad vas.) beszéd: Minél többet a gőgnek.....	19
3. (Ötvened vas.) beszéd: Minél többet az „öszönös életnek”... ..	19
IX. beszédlánc címe: Az Isten tervei	19
1. (Hetvened vas.) beszéd: Legyen boldog az ember tiszta örömeiben.....	19
2. (Hatvanad vas.) beszéd: Fejlődjék az emberiség isteni élettervében.....	19
3. (Ötvened vas.) beszéd: Teljesüljön ki az egyén és emberiség örök otthonában	19
X. beszédlánc címe: Örömkert-e az élet?.....	20
1. (Hetvened vas.) beszéd: Boldogság réve?	20
2. (Hatvanad vas.) beszéd: Küzdelmek helye?	20
3. (Ötvened vas.) beszéd: Örök boldogság megszerzője.....	20

XI. beszédlánc címe: A felsőbbrendű örömök.....	20
1. (Hetvened vas.) beszéd: Az igaz szolgálata.....	20
2. (Hatvanad vas.) beszéd: A szép élvezője.....	20
3. (Ötvened vas.) beszéd: A jó gyönyörűsége.....	20
XII. beszédlánc címe: Embertípusok	20
1. (Hetvened vas.) beszéd: Ösztönös ember	20
2. (Hatvanad vas.) beszéd: Lelki ember	20
3. (Ötvened vas.) beszéd: Isteni ember.....	20
XIII. beszédlánc címe: Az élet lantosai.....	21
1. (Hetvened vas.) beszéd: A derűs ember	21
2. (Hatvanad vas.) beszéd: A kielégült ember	21
3. (Ötvened vas.) beszéd: Az Istent dicsérő ember	21
XIV. beszédlánc címe: Emberarcok	21
1. (Hetvened vas.) beszéd: A mosoly embere.....	21
2. (Hatvanad vas.) beszéd: A szolgálat embere	21
3. (Ötvened vas.) beszéd: A diadalok embere.....	21
XV. beszédlánc címe: De beatitudine – (1960).....	21
1. (Hetvened vas.) beszéd: Beatitudo egocentrica.....	21
2. (Hatvanad vas.) beszéd:.....	22
3. (Ötvened vas.) beszéd:.....	22
I. beszédlánc címe: A körüljáró Mester	22
1. (Hetvened vas.) beszéd: Látja – a dolgoztalanokat!.....	22
2. (Hatvanad vas.) beszéd: Látja a lelkiek pusztulását.....	22
3. (Ötvened vas.) beszéd: Látja az élet vakjait	22
II. beszédlánc címe: A tevékenykedő Mester	22
1. (Hetvened vas.) beszéd: Munkába állítja az álldogálókat!	23
2. (Hatvanad vas.) beszéd: Művelti a lélektelevényt	23
3. (Ötvened vas.) beszéd: Az örök élet igényeseivé teszi a „vakok nemzedékét”	23
III. beszédlánc címe: A mindent égre irányító Mester	23
1. (Hetvened vas.) beszéd: Földön dolgozzatok!.....	23
2. (Hatvanad vas.) beszéd: Földön lélektermést hozzatok!.....	23
3. (Ötvened vas.) beszéd: Földből az égbe lássatok!.....	24
IV. beszédlánc címe: A követelődző Mester	24
1. (Hetvened vas.) beszéd: Egyéni munkát várok	24
2. (Hatvanad vas.) beszéd: Talajnemesítést követelek	24
3. (Ötvened vas.) beszéd: Látók gyülekezetét igénylem	24
V. beszédlánc címe: A készséges ember	24
1. (Hetvened vas.) beszéd: Az első szóra!	24
2. (Hatvanad vas.) beszéd: A lélek „szántóvetője”	25
3. (Ötvened vas.) beszéd: Az egek kapuira feszülő szemek	25
VI. beszédlánc címe: Az élet sodrában álló ember	25
1. (Hetvened vas.) beszéd: Az élet piacán, vagy munkahelyén?.....	25
2. (Hatvanad vas.) beszéd: Az ellenséges sziklatalajon	25
3. (Ötvened vas.) beszéd: Az életvakság leküzdésében	26
VII. beszédlánc címe: A segéd munkások	26
1. (Hetvened vas.) beszéd: A laikus munkára vállalkozók.....	26
2. (Hatvanad vas.) beszéd: A lélek talajmunkásai.....	26
3. (Ötvened vas.) beszéd: A fényt hordozó emberek	26
VIII. beszédlánc címe: A Mester ellenségei.....	27
1. (Hetvened vas.) beszéd: A lustálkodó	27
2. (Hatvanad vas.) beszéd: A sziklaszívű	27
3. (Ötvened vas.) beszéd: A hályogos szemű	27
IX. beszédlánc címe: A munka értéke	27
1. (Hetvened vas.) beszéd: Az Úr munkásai.....	27
2. (Hatvanad vas.) beszéd: Az Úr szántójának magvetői	28

3. (Ötvened vas.) beszéd: Az életértékek tiszta látói.....	28
X. beszédlánc címe: A dolgozó ember.....	28
1. (Hetvened vas.) beszéd: Nincs pihenés, vár a munka	28
2. (Hatvanad vas.) beszéd: Az ige hirdetése	28
3. (Ötvened vas.) beszéd: Az életkődök elűzése.....	29
XI. beszédlánc címe: A gazdagodó ember	29
1. (Hetvened vas.) beszéd: A munka bére.....	29
2. (Hatvanad vas.) beszéd: Az emberi élet fejlődése.....	29
3. (Ötvened vas.) beszéd: Az örök horizont feltárulása.....	29
XII. beszédlánc címe: Az adakozó Mester.....	30
1. (Hetvened vas.) beszéd: Bőséges munkaalkalmat ad.....	30
2. (Hatvanad vas.) beszéd: Az örök élet magvait szórja	30
3. (Ötvened vas.) beszéd: A látás kegyelmével gazdagít	30
XIII. beszédlánc címe: Mesterünk és igénytelenségünk	30
1. (Hetvened vas.) beszéd: Ő hív – mi megyünk	30
2. (Hatvanad vas.) beszéd: Megoldozott talajból sarjad a vetés (vagy: Ő vet – mi aratunk!).....	31
3. (Ötvened vas.) beszéd: Ő gyógyít – mi látunk.....	31
XIV. beszédlánc címe: Az igazak örömei	31
1. (Hetvened vas.) beszéd: A munka öröme	31
2. (Hatvanad vas.) beszéd: A tudás öröme	31
3. (Ötvened vas.) beszéd: A jövő látás öröme	32

Bevezetés

A **NAGYBÖJT** gondolatainak szónoki feldolgozása nagyon sok irányba kötheti le az embert. Az egész anyag lényege a **megváltás**, amelynek **előkészülete**, majd történelmi és egyéni **megvalósulása**, továbbá eredménye nagyon érdekli a hallgatót. – Nagyon természetes, hogy itt – lévén a hit legalapvetőbb kérdése – elsősorban **dogmatikai tételek** tódulnak előtérbe; de – ugyancsak fontos – az egyéni lelki átalakulás is! Tehát az **erkölcsi** jellegű kérdések is hangot követelnek. A helyes elgondolás ez: dogmatikai alapon hangoztassék az Írás szava: „Vessétek le a régi embert szokásaival együtt és öltsetek föl az újat, aki teremtőjének képmására állandóan megújul a teljes megismerésig” (Kol. 3,10). – A Nagyböjt ugyanis egyrészt a bűnbánat szent ideje, másrészt Krisztus Urunk kereszthalálának felmagasztosító értékelése. Ezt a tantudomásul véve kettős irányt követhet az igehirdetés. – Lehetnek beszédeink olyan láncolatnak keretvázai, amelyek a **bűnbánó hangulatot**, a **böjt gondolatát**, az **önfegyelm** és **önmegtagadás**, továbbá **szenvedés értékét** akarják közelhozni a lelkekhez... Nagy összefogásban ez azt a krisztusi világnézetet hirdetné meg, amely a **földieket az örök élet eszközünek** tekinti; sőt az ember belső önfegyelmét is a megnemesedés feltételének tartja. Nem szabad feledni, hogy amíg adventben az Úr eljövételére készül áhítózva a hívő sereg (lett légyen az történelmi, vagy lelki), addig a nagyböjtben az emberi lélek akar felemelkedni a **tisztulás útján** a Mindenható szent színe elé. – Éppen azért, ha valaki a Nagyböjt idején beszédláncot akarna, akkor a megváltás gondolatának csoportjából merítsen; ha pedig a perikopához akarja fűzni tanítását, akkor a **nagyböjti cél** – az egyéni megtérés! – irányítsa fejtegetéseit. – Látható tehát, hogy így is **mindig a megváltás isteni kegyéhez** kapcsolódunk. – Nem utolsó gondolat az sem, hogy a nagyböjti idők a „végső dolgokra” hívják fel a figyelmet. Megállapítható ugyanis, hogy az örök élet, büntetés és jutalom ritkán kerül **dogmatikus megvilágításban** a nép elé. Az csak buzdító, vagy elrettentő történetképpen kopogtat, mert csak célzás alakjában hivatkozik a szónok az Isten fenséges tervének fináléjára. (Az ilyen beszédláncok más helyen találhatóak). – E nagy „kötetek” tartalma négy részből áll: **I. rész: Böjtelő-vasárnapok** (I/1. rész: a három „farsangi vasárnap”, I/2. rész: egyes böjtelő vasárnapok – Septuagesima, Sexagesima, Quinquagesima). **II. rész: Nagyböjt vasárnapjai** (II/1. rész: nagyböjt vasárnapjai I-V. Itt további osztás: II/1/a. rész: a szentmise szövegétől független beszédláncok és II/1/b. rész: Evangéliumhoz a Nagyböjt szellemében alkalmazkodó egységes beszédláncok; II/2. rész: Nagyböjt Vasárnapjai egyenként). **III. rész: Nagyböjt péntekei. IV. rész: Nagyhét.** – Lássuk most a szélesen kínálgató anyag különféle módon kiemelt, sorakoztatott részeit egyenként.

* * *

I. rész: BÖJTÉLŐ vasárnapok

I/1. rész: a három „FARSANGI VASÁRNAP”

25. kötet

Előszó

Miért kell egybefognunk a Hetvened, Hatvanad és Ötvened Vasárnapot? Egyszerűen azért, mert ezek **még** beleesnek a közfelfogás nevezte „farsangi időkbe”, de az Egyház már a nagyböjt színének lilájával a **böjti hangulat előkészítését** szorgalmazza. – Ezt a kettős, eléggé ellentétes tény tudomásul kell vennie a lelkipásztornak és ehhez kell, vagy legalábbis ehhez lehet mérnie a szószerkekre viendő gondolatait. – A nagyböjtöt előző három előkészítő vasárnap egészen összefügg a vízkereszt utolsó vasárnapjával – a vígasság gondolatait tekintve –, de egészen eltér – a böjt előkészítése szempontjából. – Nem hiszem, hogy helytelen úton jár az az igehirdető, aki ezt az időt arra használja fel, hogy a tisztos életörömök lehetőségeit, vagy az erkölcstannak ezt a tételcsoportját: „de usu delectabilium”, továbbá a mértékletesség erényeit, vagy nagy egyetemlegességében a sarkalatos erényeket venné tárgyalás alá (ilyen mintát a pedagógiai sorozatban találunk, itt is célszerűen felhasználhatjuk). De az is eredményes, ha magukat a perikopákat fejtegeti, mert azoknak tartalma igen bőséges és szélesen terjedő beszédlehetőségeket kínál. – Az sem volna utolsó elgondolás, hogy a vízkereszt és a böjt előtti há-

rom előkészítő vasárnapot **valamelyes sorozat** megtárgyalására fordítanók, amely sorozatnak dogmatikai, erkölcsi, vagy liturgiai tartalmat adhat. Csak az ellen kell óvást emelni, hogy ezeket a vasárnapokat tervszerűség nélkül, a tanító igehirdetés célkitűzése mellőzésével valami gyöngö morálizálásban, vagy szidalmazásban merítsük ki... A beszédláncok egyes beszédei külön is elmondhatók. Jellegük: **felsőbbrendű, homiliaszerű**, mert erősen kapcsolódnak az Evangélium napi szövegéhez. – De idecsatolnánk azokat a kevésbé kidolgozott beszédláncokat is, amelyek ugyancsak egységesen tárgyalnak olyan kérdéseket, amelyek beleillenek a vígságos farsang helyes kezelésébe, de **finom előfutamot** adnának a lelki fegyelmet igénylő Nagyböjtnak. Ezeket a beszédláncokat a következő gondolatokból tartanám összeszöhetőknék: az ember örömkeresése; a lélek élete és a test viszonya; öröm és szenvedés; boldogságvágy és kielégülés; az életörömök skáláin; „Ne quid minus”; a sarkalatos erények értéke; a felsőbbrendű örömök; az igaz öröme; a szép élvezése; a jó szolgálata; a harmonikus ember; az isteni ember; emberek öröme; Isten trubadúrja stb. (ezekhez a pedagógiai sorozatból használandó: „A mértékletesség erénye”)...

* * *

I. beszédlánc címe: „A vakok nemzedéke”

1. (Hetvened vas.) beszéd: A jóság vakjai (Erkölcsei beszéd: A szerető jóság túlaradása)

Bev.: Az emberi szem természete, hogy a fényben lát, de a sötétség elmosza a külvilág kontúrait. A fény a derű szülője, a sötétség a rémek látása. Ilyenkor igaz ránk nézve is az Írás: „Járjatok a világosságban, amíg tiétek, különben elborít titeket a sötétség. Aki a sötétségben jár, nem tudja hová megy” (Jn 12,35). De a szemektől, vagy fénytől megfosztottak vaksága csak kifelé érezteti káros voltát. De aki befelé fordulva is vak, az az élet és élettavaszok belső értékét nem látja, és a fizikai vaknál is szerencsétlenebb és boldogtalanabb. Ennek lélektartalma így fejezhető ki: nem látja a jóság sugárzását, mert csak a külső eredmény mércéje szerint méri az élet értékét. – Mit adhat tehát a jóság-sugárzó?

1. Igazságot tesz a jóság.

A mai evangéliumi példabeszéd a munkát igénylő és minden álldogálónak munkát kínáló gazdát állítja elénk. „Hasonlít a mennyek országa a gazdaemberhez, aki kora reggel kiment, hogy munkásokat fogadjon a szőlőjébe” (Mt 20,1). – A bérosztás a végzett munka után történik. Mindenki veszi a megegyezés szerinti összeget. – Az élet külső rendjének szabályozója az igazság („Unicui ne suum”). Természetes, hogy a bér, a munka díja azon az alapon: „Megérdemli a munkás a maga bérét” (Lk 10,7). A munka magában is szent kötelesség, de a jogos bér fizetése szigorú erkölcsi parancs. „Mit ácsorogtok itt egész nap tétlenül?” (Mt 20,6) – kérdi a gazda. Ez annyit jelent, hogy nem az élet piacán való álldogálás, hanem a kemény munka az ember feladata. „Arcod verejtékével edd a kenyeredet, míg vissza nem térsz a földbe, amelyből vétettél” (1Móz. 3,19). – Eleget tesz-e az Isten parancsának? Az igaz bér megadása azután olyan szent kötelesség, amelynek megtagadása az **égbekiáltó bűnök** közt szerepel. Azt azonban le kell szögezni, hogy a munka kötelessége és a jogos bér megfizetése végül is egy forrásból fakad. Az ember élettartalmát, a munkát a jó Isten szeretete ütemezi, a jogos bérfizetést az embertestvér iránti köteles szeretet parancsolja. Az igazság ugyanis akkor lesz lélekkel telített, ha lendítője a szeretet. A szeretet, amely jóságot lehel és amely megértéssel emel. – Ne feledjük: a puszta és hideg igazság eleget tesz a jognak, de érzéketlenül hagyja a lélek húrjait. Csak az a lélek tud derűt és meleget fakasztani, amelyet megérintett a jóság fuvallata. Orfeusz dala és zenéje azért indította meg a legenda szerint a követ is, mert érző lelke zengett a hárfá húrjain. – Mit következtethetünk ebből saját életünkre? Azt a szent kötelességet, hogy a jóságos Isten szeretete, a munkát adó szeretete állandó tevékenységre indítson és az embertestvér iránti szeretet sohase engedje, hogy valamiben is megkárosítsuk a nekünk dolgozó testvérünket. Közös feladat a munka és közös érték a végzett munka gyümölcse.

2. Az igazság fölött is túlarad a jóság.

A bért osztó gazda – legalábbis a mai Evangéliumban – a jóság túlarasztójaként mutatkozik be. A hívásra készséges a későbbben hivatottal egyenlő bérben részesül.

a) A **hívás** – isteni rendelkezés. Egyiket korábban, a másikat későbbben. Miért? Isteni titok ez – a

megindítás idejének keresésében, de világos és érthető – a **hívott készséges odahajlásának felértékelésében**. Ne felejtsd: az Úrnak a te jóakarod a fontos, és ezt mindig mutasd; az Úr hívásának **ideje** pedig az Ő szent terveinek titka és rejtélye. „Mert nem az én gondolataim a ti gondolataitok, és a ti utaitok nem az én utaim, úgymond az Úr. Mert amennyivel magasabbak az egek a földnél, annyival magasabbak az én utaim a ti utaitoknál, az én gondolataim a ti gondolataitoknál” (Iz. 55,8-9). – Ilyen hívások lehetnek: megtérésre, élethivatásra, házasságra, papi életre... Bízzál abban, hogy az Isten mindenkit hív. „...kora reggel kiment, hogy munkásokat fogadjon szőlejebe” (Mt 20,1). Ne felejtsd Nátánáel meghívását: „Mikor Jézus látta, hogy Nátánáel közeledik hozzá, így szólt: „Nézzétek, ez egy igaz izraelita! Nincs benne kétszínűség!” (Jn 1,47). Lásd Lévi hívását: „Amint a vám mellett elhaladt, látta, hogy ott ül Lévi, Alfeus fia. „Kövess engem!” – szólította meg. Az fölkel és követte” (Mk 2,14). Sőt gondolj **saját életed irányának** megszabására... Honnét ez? Az Isten hívott, és te mentél!

b) Ha azután a **módját** keresed, akkor gondolj az Írás szavaira: „A szél ott fúj, ahol akar. Hallod zúgását, de nem tudod honnan jön és hová megy. Ez áll mindarra, aki lélekből született” (Jn 3,8). Hallgasd a lélek zsongó szavát és hallani fogod Isten hívását! A legfinomabb lélekhárfa visszazengi az ég hangját és készségesen megy a hívó szó után... A készségesen induló azután biztosan várhatja az Úr jóságának átömlesztő bőségét. Az Isten jóságánál nem az igazságosság a döntő, hanem a szeretet. Mit érdemeltünk? Csak a bért? Mit kaptunk? Mindent! Földi életben lélekbékét, mely a földi szenvedést is átveri. Gondolj a vértanúkra, akiknek szenvedése sokszor eltompult a lélekköröm csodás ajándékai mellett. De örök életünk **igazi alapját**, az isteni természetben való részesedést is átvesszük. Valójában részesülünk az Isten valóságában. Igaz lesz reánk nézve is: „Benne vagyunk, élünk és mozgunk” (Ap.Csel. 17,28). Az Úr Jósága mindennél nagyobb. A mi szeretetünk is így forduljon Felé.

Bef.: A királyi Zsoltáros egyik helyen így énekel: „Jó dolog az Urat dicsérni, nevednek, óh Felséges, éneket zengeni” (Zsolt. 91,2). Nem a jog követelése, hanem a szeretet nagysága hoz bennünket Istenünkhöz. Jó nekünk azt tudnunk, hogy minden tettünk a jóságos Isten sugallata alatt tevékenykedik és boldogító azt tudnunk, hogy az égi Jóság túlömleszti egész életünket. – Mi hívására készségesen indulunk, érte dolgozunk és túlradó jóságának szeretet-kincseivel bőségesen töltekezünk.

2. (Hatvanad vas.) beszéd: Az ige fényvetésének vakjai (Erkölcsei beszéd: Az isteni igazságok befogadása)

Bev.: Emberi lelkek egek felé törő fohászait legszebb alakban a Zsoltáros fejezi ki: „Küldd el világosságodat és igazságodat, hadd vezessenek és vigyenek el engem szent hegyedre s hajlékaidba” (Zsolt. 42,3). Amikor pedig azt keresem, hogy az emberek megszerették-e ezt a csodás fényt, akkor így felel az apostol: „Az ítélet ez: A világosság a világba jött, de az emberek jobban szerették a sötétséget, mint a világosságot, mert gonoszak voltak tetteik” (Jn 3,19). Mintha azt hirdetné, hogy sokan a jerikói vakként üldögélnek az útszélen és hallgatva hallgatnak és nem kiáltanak: „Jézus, Dávid fia, könyörülj rajtam!” (Lk 18,38). Vakok, vakok, akik nem látják a Fényt és nem értik az égi fényvetés sugárzását... Milyen lélekterhet viselnek az élet vakjai?

1. Nem látják az isteni útmutatást.

Mi lehet az oka, hogy Krisztus szava megértés nélkül hangzik sokak fülében? A kérdést felvetve visszatérek a fény hasonlatára és kérdezem: talán nem látják az Úr útmutatását, vagy fényvetését, amely az élet útjára világít?

a) Oka-e talán az Újszövetség tanításának, nehézségeinek, vagy mélységeinek ködössége? Bizonyára van benne igazság, mert a Mester maga mondja: „Nektek jutott, hogy megértsetek Isten országának titkait, a többieknek csak példabeszédekben: Nézzenek, de ne lássanak, halljanak, de ne értsenek” (Lk 8,10). – De az is igaz, hogy a hit fénye nélkül nem juthatunk Isten közelébe. Kell tehát, hogy a hit kegyelme ihlesse és a hit kegyelme élessze a lélekkészség felgyulladását. „De amikor eljön az Emberfia, gondoljátok, talál hitet a földön?” (Lk 18,8). Pedig Szt. Pál szerint „Hittel kapott erőt (a meddő) Sára arra, hogy éltesebb kora ellenére anya lehessen, mert hűségesnek tartotta azt aki az ígéretet tette” (Zsid.11,11 és lehet folytatni 33-ig). – Nem szabad elfeledni azt a tényt, hogy a legnagyobb fény előtt elvakul az emberi szem. Mózes arcának fénye elvakította a hegy lábánál várakozó zsidó népet, és arcraborulással kéri: fordítsd el arcodat tőlünk. – Az isteni kinyilatkoztatás fénye sem egyszerűen bevilágító az emberi lélekbe. Az Ószövetség hivatalos papi rendje és írástudói teljesen a földre vonatkoztatva magyarázták a „Messiás jó híreit”. Hogyan értették volna meg a lelkiekre átveendő és igen nagy igénnyel fellépő lelki tanításait?

b) Vakok az emberek a lélekfény felvillanásakor. Mi kell tehát ide? Isten részéről kegyelem, ember részéről pedig a készséges odahajlás. Az Isten kegyelme mindenkire sugárzik és mindenki részéről tevékenykedést igényel. „Szolgáljatok egymásnak azzal a kegyelmi ajándékkal, amit ki-ki nyert, mint Isten sokféle kegyelmének hű közvetítői” (1Pét. 4,10). Azért igaz reánk vonatkoztatva Szt. Pál szava: „De Isten kegyelméből vagyok, ami vagyok, s rám árasztott kegyelme meddő nem maradt. Többet fáradtam mindnyájuknál, igaz ugyan, hogy nem én, hanem Isten kegyelme velem” (1Kor. 15,10). – És az ember készsége?... A karácsonyi angyalének és boldogság hajnalának meghirdetése imígyen szól: „Hirtelen nagy mennyei sereg vette körül az angyalt. Dicsőítet énekeltek az Istennek: „Dicsőség a magasságban Istennek, és békesség a földön a jóakarátú embereknek” (Lk 2,13-14). Szinte idekívánkozik az a tény, a szegény pásztornép lesz az első hívősereg, és az egyszerű halásznép lesz az apostolcsoport... Sőt a Mester egyenesen mondja is: „Boldogok a lélekben szegények: övék a mennyek országa” (Mt 5,3). – Bizhatnak tehát az Ige fényvetésének vakjai, mert látókká lehetnek. Bőséges számukra az Isten kegyelme, csak készséges legyen a lelkük ennek befogadására és követésére.

2. De nem is járják az igaz élet ösvényét.

Az Ige hangot adása – az emberi élet útmutatása. Parancs: „Erre járj zarándok!” Szt. Pál szerint: „De ti testvérek, nem jártok sötétben, hogy az a nap tolvaj módjára lephessen meg” (1Tessz. 5,4). Mert áll reátok a Mester szava: „Én vagyok a világ világossága. Aki engem követ, nem jár sötétségben, hanem övé lesz az élet világossága” (Jn 8,12). – A hit fényét elhomályosító ember azonban magára alkalmazhatja az Írás szavát: „A föld azonban pusztaság és üresség volt és sötétség volt a mélység színén” (1Móz. 1,2). Továbbá vallja azt a szomorú igazságot: „...elhagyják az egyenes utat, hogy a sötétség ösvényein járjanak” (Péld. 2,13).

a) De miért is teszi ezt a „vak ember”? Talán nehéz a hit útja? Van benne valami, mert a **Credo** mindig magával hordja a **Decalogus**-t... De hiszen éppen azért a hit fénye, hogy az Isten parancsainak betartásával vezessen az örök életbe. Talán küzdelmes a hit útja? Nem tagadható, hogy Mesterünk tanítása szerint: „Ha valaki utánam akar jönni, tagadja meg magát, vegye föl keresztjét és kövessen engem” (Mk 8,34). – Azt is tudni kell: „Engem azonban Isten őrizzen attól, hogy mással dicsekedjem, mint Urunk Jézus Krisztus keresztjével, ki által a világ meg van feszítve számomra, s én a világ számára” (Gal. 6,14). Ez a kereszt közös terhünk, de az is igaz: „Krisztussal keresztre vagyok feszítve” (Gal. 2,19). Akkor a kereszt nekem a feltámadást ígérő szent jelem. „A kereszt hirdetése ugyan oktalanság azoknak, akik elvesznek, de nekünk, akik üdvözülünk, Isten ereje” (1Kor. 1,18). – Talán el is szakít a világ lenyűgöző örömeitől? A bűnös örömeitől igen. „Ha pedig szemed csábít bűnre, vájdd ki és vedd el magadtól. Jobb félszemmél bemenned az életre, mint két szemmel a gehenna tüzére kerülnöd” (Mt 18,9). – De azt sem akarja, hogy ne lásd a világ szépségeiben Istenatyád, Teremtőd visszaverődő gyönyörűségét, hiszen paradicsomot teremtett számodra az Úr. „Ültette pedig az Úr Isten kezdettől fogva a Gyönyörűség paradicsomát: ebbe helyezte az embert, akit alkotott” (1Móz. 2,8). Nem veszed észre, hogy a „szellemi vakok” nem járják az élet ösvényeit? Izaiás harsonával ébresztgeti a lehunyt szeműket: „Kialts, abba ne hagyd, emeld fel hangodat, mint a harsona, hirdesd népem előtt gonosz tetteit, és Jákob háza előtt bűneit” (Iz. 58,1).

b) Mi volna tehát a teendő? A látás kegyelmének kiesése után a fénybe vont út taposása. Nem szabad mérlegelni az út nehézségeit. Nem tudod-e, hogy amit Isten akar, az mind lehetséges? „Ami embernél lehetetlen, Istennél lehetséges” (Lk 18,27). De hogyan? „Ne szabjátok magatokat e világhoz, hanem alakuljatok át gondolkodástok megújulásával, hogy fölismerjétek mi az Isten akarata, mi a helyes, mi kedves neki, és mi a tökéletes” (Róm. 12,2). Még akkor is, ha reánk nehezdednek a bűnök terhei. Mesterünk szavai szerint: „Nem azért jöttem, hogy az igazakat hívjam, hanem a bűnösöket” (Mt 9,13). – Ha megláttad az Isten útját, látó szemmel és hálálkodó lélekkel járd az Isten útját!

Bef.: Aki a háborúban járt, az világosan ismeri a „fényszórók” szerepét. A földi terepben messze határokat von fénybe, hogy a felvonuló, vagy pihenő erőket lássa, az égbolton pedig a kavargó, vagy haladó gépeket nyomozza. Az isteni Ige fénycsóvája nem az élet harcait és az ember ellenségeskedését szolgálja. Útmutató akar lenni – a jóakarátú emberek számára. Az bizonyos, hogy szükséges a jóakarát, mert az isteni Ige befogadása készséges lélektalajt tételez fel. De ha ez megvan, akkor bontakozásnak indulhat az élet, mert az eget felé mutató úton halad és eget érő végcélt szorgalmaz. – Látók legyenek, akik az isteni Ige fényének útmutatását látjátok és lélekútját járjátok.

3. (Ötvened vas.) beszéd: Az élet útszélének vakjai

(Erkölcsei beszéd: Az erkölcsi elesettség)

Bev.: A sodródó folyó, vagy áradat olyan eleven erővel rohan, hogy magával ragadja a part hulladékeit, vagy lazán kötött részeit, majd csendesedvén, a partra szórja hulladékeit. – Emberélet eleven sodra úgy ömlik és árad, hogy töri-zúzza az emberek életét és bizony, bizony igen sok omladékot, emberroncsot vet az élet országútjára... A költők igen gyakran írnak ilyen emberroncsokról, akik a lelki és szellemi összeomlottságban a „szellemi vakság” súlyos terhével ülnek az élet nagy országútján... (O. Wilde, Papini...). Vakok ezek – az isteni életet tekintve; de lehetnek-e látók, az isteni kegyelemre gondolva? –Hogy határozhatnók meg ezeket életük tartalma szerint?

1. Az élet sodrának kivetettjei.

a) Kik ezek a szerencsétlenek? – kérdem egyszerű kérdéssel. Talán Jeremiás próféta fejezi ki legjobban életképüket: „Mint a vakok, úgy bolyongtak az utcákon, vérrel beszennyezve, úgy, hogy hozzá sem érhetek ruhájukhoz” (Jer. 4,14). Természetesen olyan értelemben, aminőt a Királyok könyve említ: „Szenteinek lábát megóvjá s sötétségben némulnak el az istentelenek, mert nem a maga ereje teszi erőssé az embert” (1Kir. 2,9). Az élet összeomlása és az erkölcsi erők megroppanásának természetes következménye, hogy a lélek fénye kialszik és oktalaná lesz a bűnös – „maradván a lélek sötétségében”. „Elfordultak mindannyian, megromlottak valamennyien, nincs, aki jót cselekednék, nincs egyetlen egy sem! Nemde mind értelmetlenek, kik gonoszat tesznek, s eszik népemet, mint a falat kenyeret?... Szégyenbe jutottak, mert az Isten elvetette őket” (Zsolt. 52,4-5 és 6). – A Jerikó útján szenvedő a Mester után kiált, de a világ útjának „vak nemzedéke” csak a világtalan sötétségben tengeti nyomorúságos életét. Pedig nekik is szól az Úr: „Mondd azért nekik: Így szól a seregek Ura: Térjete vissza hozzám, úgymond a seregek Ura, és én visszatérek hozzátok, úgymond a seregek Ura” (Zak. 1,3).

b) Mi hozta számukra ezt a szörnyű vakságot? – kérdezhetem tovább. Az első feleletet Izaiás adja mondván: „Jaj nektek, kik a rosszat jónak mondjátok, s a jót rossznak! Kik a sötétséget világossággá teszitek, s a világosságot sötétséggé! Kik a keserűt édessé teszitek, s az édeset keserűvé!” (Iz. 5,20). Azt mondhatnók: önnön-életük lámpaoltói az élet elesettjeinek nagy része. Szerephez jut ebben a fiatalkori öngög. „Minden gögös ember utálat az Úr előtt; kezet adok reá, nem marad büntelen!” (Péld. 16,5). A felserdült ember amúgy is öntelt, önhitt. A személyiség és egyéniség túltengése sem ritka... Szerephez jut ebben az ösztönös érzékiség. Bacchus és Venus otthona. Falun a kocsmá, városban az „álművészet” és a laza kabaré világ. „Mindenki úgy esik kísértésbe, hogy saját kívánsága vonzza és csábítja. A kívánság azután, mihelyt megfogant, bűnt szül, a bűn pedig, ha végrehajtják, halált okoz” (Jak. 1,14-15). Szerephez jut ebben az álirodalom, amely a „romantikának” nevezett szélsőségével és tudományok nevezett vak vezetésével elgyengítik az igazi látás lehetőségeit (Pl. Bourget: „A tanítvány”). Igen gyakran látunk fiatal hitetleneket, fiatal „öregeket”. Az elsőt az áltudás dönti az útszélre, a másikat a dözsölés öli és kényszeríti a lélekgyalázatra. – Az igazi tudományról így ír a Királyok könyve: „Ne beszéljetek annyit, kérkedve, kevélyen, távozzék a régi beszéd szátoktól, mert mindentudó Isten az Úr s eléje kerülnek szándékaitok” (1Kir. 2,3). Sőt így folytatja a Példabeszédek könyve: „Az igaz gondol a szegények jogával, a gonosz pedig nem vesz róla tudomást” (Péld. 29,7). – A tudomány sohasem tesz gögössé és bűnössé, hanem alázatossá. Az élet kivetettjeinek erkölcsi halottai pedig sohase felejtsek: „Az erény magasra emeli a nemzetet, a bűn pedig szegényekké teszi a népeket” (Péld. 14,34). Akiről áll ez a szó: „A szemek fennhéjázása szívbeli felfuvalkodás; a gonoszok szövete-neke a bűn” (Péld. 21,4). Az ilyen vallja be önmagának, hogy az útszéli vakok sötétségében ténfereg.

2. De lehetnek az isteni kegyelem felemeltjei.

De ez a sötétség eloszlatható-e az „emberroncsok” világából?

a) Talán az oktató beszéd segít? Hiszen ha ez a gyerekkortól való, akkor igen. De az elsüllyedt életet nehéz oktató szóval felemelni. „És ha valaki az igazságot kedveli: fáradságának gyümölcsei kiváló erények, mert megtanít mértéktartásra s okosságra, igazságosságra s erősségre, melyeknél hasznosabb nincs az életben az embereknek” (Bölcs. 8,7). De épp az a baj, hogy erre nem hallgat a bűnös ember. Reájuk – sajnos – gyakran áll Szt. Pál szava: „adjuk át az ilyen testének vesztére a sátánnak, hogy lelke üdvözüljön az Úr Jézus Krisztus napján” (1Kor. 5,5).

b) Talán a kemény büntetés belátásra hangol? Sokszor igen, de gyakran ellenállásra tüzel. Hisz a vak megtagadja a hit fényét és göggel megveti az Isten büntető akcióit. Ki hisz az örök büntetésben? – kérdi vakmerően. Ha Istent is megveti, mit tesz a büntető ember véges fenytékével?...

c) Talán az emberi belátás fordulatot adhat? De a próbálkozás csak emberi elhatározásokat tud kiváltani. Nézd magadat! Biztos-e az elhatározás állandósága? Ha beláttad a bűnt, a hibát, biztos-e a javulás? „...más törvényt tapasztalok tagjaimban: ez küzd értelmem törvénye ellen és a bűn törvényének

rabjává tesz, amely tagjaimban van. Én szerencsétlen ember! Ki szabadít meg e halálra szánt testtől?” (Róm. 7,23-24).

d) Talán az akarat-tréning diadalra, látásra segít? Ez azért fontos kérdés, mert a nagy elhatározó a gyakorlatiasnak látszó próbálkozásokat és lelkielő gyakorlását is vállalja. **Foerster, Coué** ezeknek nagy mesterei. Mutat-e ez eredményt? Nem tagadható az eredmény, de az állandósuláshoz kevés az emberi erő.

e) Csak az Isten, az isteni kegyelem! Csak a Mesterrel való találkozás. – Magunk értékeléséről így kell gondolkoznunk: „De Isten kegyelméből vagyok, ami vagyok, s rám árasztott kegyelme meddő nem maradt. Többet fáradtam mindnyájuknál, igaz ugyan, hogy nem én, hanem Isten kegyelme velem” (1Kor. 15,10). Ha a **látó** apostol így ír, mit mondhat és mit kell mondania a **vak embernek**? A jerikói vak a Mesterrel találkozott és így lett látóvá! A bűnös ember égi kegyelem vételével lehet léleklátóvá. A megigazulás az alap. Erről így ír Szt. Pál: „Kegyelme jóvoltából azonban ingyen történik megigazulásunk Jézus Krisztus megváltása által” (Róm. 3,24). Még akkor is, ha reánk is állana az apostol vigasztaló szavainak első része: „Amikor azonban elhatalmasodott a bűn, túláradt a kegyelem” (Róm. 5,20). – De ne pihenj meg a kegyelem vételével, hanem dolgozzál az Isten szent ajándékaival. „El ne hanyagold a benned lévő kegyelmet” (1Tim. 4,14). – Miért mondom mindezt? Azért, hogy lásátok, hogy az életút szerencsétlen vak testvéreink felemelkedésének útja, a **kegyelem ajándéka**, a kegyelem kiáradása. Táruljon feléjük szerető lelkünk, de esdje le számukra az Úr kegyét imádkozó könyörgésünk.

Bef.: A „nagy megtérők” életének története mindig azt mutatja, hogy döntő értelemben nem emberi, hanem isteni erő segít. „Én ültettem, Apolló öntözte, de a növekedést Isten adta. Ezért nem az számít, aki ültet, sem az, aki öntöz, hanem csak Isten, aki a növekedést adja” (1Kor. 3,6-7). – **Oscar Wilde-ra** is hivatkozom: élete a förtelmek élete. Az Isten mégis szól hozzá – a szenvedések útján. – **Jók** ezek, mert **követek**. Isten követei. Török a gögöt, kioltják az ösztön tüzét, és a simává alázkodó úton, a kiegészített ösztön elperzselt virágútján, a Golgotán találkozott a bűnbocsátó Mesterrel. Igen! Igen! Isten segít és látóvá tehet.

*

II. beszédlánc címe: „Az igazi öröm embere”

1. (Hetvened vas.) beszéd: **A vállalkozás örömei**
(Erkölcsei beszéd: A munka szükségessége)

Bev.: A régi mesékben igen gyakori az a forma, hogy királyfiak, vagy munkásemberek csodás vállalkozásra indulnak... Az egyik „Csipkerózsika” felébresztésére, a másik „sárkányölésre” indul... A lényeg: lelküket előre telíti a hősiesség vállalkozás csodás öröme. Amerika felfedezőjéről, Kolumbusz Kristófról is azt írják, hogy amikor hajóra szállt, akkor a nagy vállalkozás előzetes öröme csordulásig töltötte el a lelkét. – Mintha azt mutatná mindez, hogy az embert olyannak teremtette az Isten, hogy lendülettel kezdjen minden vállalkozást, mert ez lesz a sikernek biztos alapja. – Valójában mit hordoz magában a vállalkozó kikezdés?

1. Megfelel az emberi természetnek.

Az emberi élet rövid meghatározása így fogható tételbe: a **nagy és kis vállalkozások egymásutánja**.

a) Az Isten alkotta nagy világ olyan csodás lehetőségek együttese, amely kínáló, **hívogató** szóval integet az ember felé... Az ember pedig olyan alaphangulattal és igénnyel megáldott teremtmény, aki érzi, hogy a nagy világ felé forduló **munkája** szebbé, jobbá teremti a mindenséget. – Az első azt igazolja: „És látá az Isten, hogy mindaz, amit alkotott, felette jó volt” (1Móz. 1,31). A másik azt teljessíti: „Töltsétek be a földet és hajsátok uralmatok alá” (1Móz. 1,28). Más helyen így szól az Írás szava: „Ne restellj a fáradságos dolgot, a föld megmunkálását, hisz azt a Magasságbeli rendelte!” (Sir. 7,16). Jób így fejezi ezt ki: „Az ember úgy születik nyomorúságra, mint a madár repülésre” (Jób 5,7). Az emberi természet azután azért is fordul a világ felé, hogy annak nem kész, hanem kikészíthető voltát megdolgozza. A fák nőnek, de az ember gyalulja gerendákká, a gerendák kiszáradnak, de az ember faragja a bölcsőket is...

b) Az Úr is a munka értéke szerint jutalmaz. „Az ültető meg az öntöző egyforma. El is veszi mind-

egyik jutalmát fáradságához mérten” (1Kor. 3,8). Nagyon természetes, hogy a munka **minemősége** azután a vett tehetségek szerint változó. „Jól van, te hűséges, derék szolgál! Mivel kevésben hű voltál, sokat bízok rád: menj be urad örömébe” (Mt 25,23). Az örök üdvösség útjának keresése mindenkinek szigorú parancsa. „Keressétek elsősorban Isten országát és annak igazságát” (Mt 6,33). – De a **részleges** hívás egyenesen külön isteni kegyelem. A talentumok száma az Istentől függ. „Egyiknek öt talentumot adott, a másoknak kettőt, a harmadiknak csak egyet, kinek-kinek rátermettsége szerint” (Mt 25,15). A talentumok felhasználása emberi kötelesség és a felhasználás intenzitása szerint értékelendő. – Mi tehát a mi feladatunk? Az odaadó munka, mert természetünk és a nagy természet egybecsendülése **csakis** a munka melódiájára rezonál. De keresése annak a részleges feladatnak is, amely szerint egyéni életünk alakulhat. Sohase felejtjük: nem a munka minemősége, vagy a hivatás kiválósága, illetve egyszerű volta érték az Úr előtt, hanem az a készség, amelyet lelkünk tanúsít az odahajlásban: „Szólj Uram, mert hallja szolgád!” (1Kir. 3,10).

2. Szolgájává léssen a fejlődésnek.

De a munka nem azért cseng össze a nagy emberi természettel, hogy csak dolgozzék az ember, hanem azért – amint az előbb mondtam –, hogy rajta keresztül tökéletesedjék a világ, és **így** jobban dicsőíttessék az Isten.

a) Ez a munka, akár testi, akár szellemi, mindig arra tör, hogy tökéletesítse a világot. A fizikai munka ringó kalászt termeltet a szántott anyaföldön. A vasmunkás hidat ver a száguldó folyón, a szellemi munkás az igazságok leleplezésére áldozza idejét, hogy boldogabbá tegye a földi embert és uralma alá kényszerítse a föld erőit. „...töltsétek be a földet és hajtsátok uralmatok alá” (1Móz. 1,28). Reánk is áll a Zsoltáros szava: „Lába alá vetettél mindeneket; minden juhot és minden barmot, és hozzá a mezei vadat” (Zsolt. 8,8). Az alakító ember így szól a természethez: „Virágoztok, mint a lilium, illatot ontotok, és levéldíszbe öltöztök! Zengjétek dalt és áldjátok az Urat műveiért!” (Sir. 39,19). Nem támad-e öröm az ember lelkében, ha fejlődésnek és virágzásnak indul körülötte a világ? Ez a fejlődés és alakulás, ez a szépülés és épülés, a nemesedés és kibontakozás az élet lendítő erőinél álló ember számára gyönyörűség...

b) Ha pedig a fejlődés sodrába **ön maga** is beáll, és az élet célját magasra emelve az emberi életet isteni magaslatra akarjuk emelni, akkor a fejlődés örömeinek valóságos elvetői leszünk. Mesterünk így szól: „Ti olyan tökéletesek legyetek tehát, mint mennyei Atyátok” (Mt 5,48). Még a módot is jelzi a Mester: „Ha tökéletes akarsz lenni, menj, add el, amid van és árát oszd szét a szegények közt, így kincsed lesz a mennyben. Aztán jöjj, kövess engem!” (Mt 19,21). Ugyancsak parancsként írja Szt. Pál: „Különb, testvérek, örüljétek, tökéletesedjétek, buzdítsátok egymást, legyetek egyetértők, éljétek békében. Akkor veletek lesz a szeretet és a béke Istene” (2Kor. 13,11). – Bízhatunk abban, hogy ezt megvalósíthatjuk, mert Szt. Jakab így biztat: „az állhatatosság pedig tökéletessé teszi a cselekedetet. Így lesztek minden fogyatkozás nélkül tökéletesek és feddhetetlenek” (Jak. 1,4). „Hiszen úgyszólván sok dologban vétünk mindannyian. Aki szavában nem vét, az tökéletes férfi, az féken tudja tartani egész testét is” (Jak. 3,2). – Fel kell hívni drága figyelmeztetést arra, hogy a tökéletes élet kivirágzása az embernek és kifelé táruló dicsősége az Istennek. A munka nyomán fejlődő nagyvilág és kisvilág élete olyan boldogító alakulás, amely boldogság az embernek és dicsőség az Istennek.

Bef.: Az ember küldetését mindig úgy írják le a lelkiélet mesterei, hogy annak tartalmi része Istentől függ. Azért követelik, hogy minden egyes ember lendületes készséggel vállalkozzék a teljesítésre. Ne felejtsetek: lendület és a jó diadalába vetett hit a vállalkozás lényege. Ebben sok az emberi akarat, de döntő benne az isteni segítség. „Uram, én erősségem, menedékem és megszabadítóm; én Istenem, segítségem, kibem reménykedem. Oltalmazóm, megmentő szarvam, ki fölemelsz engem” (Zsolt. 17,3). Majd tovább: „Uram, én segítóm, én üdvözítóm!” (Zsolt. 18,15). Bízhatunk a hívás nyomán kezdődő vállalkozásban; „Ezért bizalommal mondhatjuk: „Az Úr velem van, nincs bennem félelem: ember mit árthat énnekem?” (Zsid. 13,6).

2. (Hatvanad vas.) beszéd: A magvetés örömei (Pedagógiai beszéd: A tanítás öröme)

Bev.: A jó szülőkhöz szól most a szavam, de szeretném, ha meghallanák az iskola falain belül is. – A magvetés Evangéliuma figyelmeztet arra, hogy a szülőkhöz, nevelőkhöz szóljak a „gyermek öfenségéről” (Ellen Key), az Isten drága földi követéről (Tagore); ők sok-sok kidolgozatlan kincsel jönnek, hogy a nevelők áldott munkája nyomán gazdagon térjenek örök hazájukba... Ha ugyanis paradi-

csom a nagy világ, akkor virág az ifjúság. Ha Isten nyája az emberiség, akkor fehér bárány a gyermek-nép. Ha emberláb nem taposta szent televény a gyermeklélek, akkor szántó-vető az Isten küldötte. – Az a kérdés: mi az ember feladata e szent területen?

1. Meg kell dolgoznunk a lélek talaját.

a) Aki elolvassa az újabbkori nevelők műveit, az rádöbben arra, hogy mennyi teher van a gyermeklélekben, amelyet a szülőktől hozott. Az örökléstan a **rossz** testi adottságok és a **testi konstitúcióval** egybekötött lelki készségek örökléséről beszél. A szülők tehát méltán figyelmeztethetők: **olyan legyen múlt éltetek, hogy erőteljes gyermekkel áldjon az égi Teremtő**. Sőt meg kell jegyezni: mocsártalajból ritkán fakad fehér tavirózsa... Az Írás is arra figyelmeztet mondván: „Hosszantűró és nagyirgalmú az Úr, megbocsát gonoszságot és vétket, de büntetlenül nem hagy senkit, megbünteted az atyák vétkeit fiaikon, harmadik és negyedik nemzedékükön” (4Móz. 14,18). „Az erény magasra emeli a nemzetet, a bűn pedig szegényekké teszi a népeket” (Péld. 14,34). Ugyancsak dicsőíti az Isten tervezte életfakadást bölcs Salamon mondván: „Be szép a tiszta nemzedék dicsőségében, mert halhatatlan az emlékezete, mivel ismeretes Isten és ember előtt” (Bölcs. 4,1).

b) Ha mármost Isten áldotta televény a gyermek lelke, akkor a megdolgozásnak azt a módját kell szorgalmazni, amely a **természet adta** készségek kifejlődését szolgálják. Az egészséges testet, legyen az első jelszó! „Igaz szentség mellett többet ér a lélek egészsége bármennyi aranyból, ezüstből, és ép test mérhetetlen gazdagságnál” (Sir. 30,15). A közmondás is hirdeti: „ép testben egészséges lélek!” A neveléstudomány is hangoztatja: erőteljes, edzett test lehet a lélek igazi szentélye.

c) Azután a szellemi élet szárnycsapásainak és az akarati erők kifejlésztésének kell helyet biztosítanunk. Az iskola legyen a lelki tehetségek kibontakozásának a helye; az otthon az akaratedzés színhelye. Nem sülyedhet oda az ember, ahol az állat él. „Azokon van ugyanis a gonosz léleknek hatalma, akik úgy lépnek házasságra, hogy kizárják magukból és lelkükből az Istent, és úgy adják át magukat a gyönyörnek, mint a ló meg az öszvér, melyeknek eszük nincsen” (Tób. 6,17). – Örömeik örömeivel énekeld a Zsoltárossal: „Áldom az Urat, ki ezt megértette velem, veséim még éjjel is erre intenek engem” (Zsolt. 15,7). Jól tudhatod azt drága nevelő és szülő, hogy Úrattyánk értelmet ad a gyermeknek is. „Beszédeid megértése világosságot ad, és értelmessé teszi az együgyűeket” (Zsolt. 118,130). – Az otthon szorgalmazza az akaratot kisebb-nagyobb edzések útján. Jákob pátriárkára gondolj!... Milyen áldozatos és lélekedző munkára fogta fiait... A szerzetes „családokra” gondolj! Mennyi akaratgyakorlat neveli őket a belső figyelemre, fegyelemre és függelemre. A katonaságra figyelj! A gyakorlatok szoktatják a könnyed odahajlásra. A legfelsőbb kidolgozás azon indul, hogy kicsi kortól kezdve neveljük a gyermeket az egek felé... Legyen tudatában annak, hogy Atyánk az Isten! Miatyánk Isten... ébredézzék az újonnan született lelkében az istenfiúság szent vágya. „Mindannak azonban, aki befogadta, hatalmat adott, hogy Isten fiává legyen, annak, aki hisz öbenne” (Jn 1,12). Erősítsék bennük az örök haza igénye. „Hiszen itt nincs maradandó hazánk, inkább az eljövendő után vágyódunk” (Zsid. 13,14). – Íme: ez a gyermeklélek talajmunkája; ez a természetes élet, de az Isten tervezte természetes élet megindítása.

2. De elégséges-e ez a munka? – kérdezem tovább. A felelet így szólna a felvetett kérdésre: **És el kell vetnünk az Evangélium magvát.**

De a **természetes élet** sem az emberi élet teljessége. Az ember örömeinek csordulása az a tény, hogy a természetes élet mellett a természetfelettire is hivatott. A Mester szavai szerint az igazi ember az újjászületett ember. „Bizony, bizony mondom neked, ha valaki újra nem születik, nem látja meg Isten országát” (Jn 3,3). Ennek megvalósítója a **„víz és a Szentlélek”**. „Ha valaki újra nem születik vízből és Szentlélekből, nem mehet be Isten országába” (Jn 3,5). – De ennek előkészítő munkája a tanító, evangelizáló **magvetés**.

a) A gyermek lelkét erre az újjászületésre előkészíteni, őt erre ráirányítani, rásegíteni a szülők és nevelők szent feladata. Még akkor is, ha a kisebb igényű és erősen a földre kötött gondolkodás ezt túlzásnak, vagy csapongó képzelet játéknak mondja. **Higgyünk** annak az érthetetlen és belőlünk **ki nem nevelhető vágnak**, amely az örök isteni tájak felé lendít bennünket... Hitünket erősítse a Mester szava, amely valóságnak hirdeti magát, hogy „helyet készít” számunkra az örök életben. „Atyám házában sok hely van, ha nem úgy volna, megmondtam volna, hiszen azért megyek, hogy helyet készítsek nektek” (Jn 14,2). – Majd azt a Szent Kenyeret ígéri, melynek törése az örök élet feltétele. „Itt a mennyből alászállott kenyér, hogy aki eszik belőle, meg ne haljon” (Jn 6,50). – Magának ennek az élettartalomnak és élethivatásnak is öröme gyullasztó hatalma vagon.

b) Mennyivel fokozódik ez, ha arra gondolunk, hogy ennek eszközei, **élő eszközei**, egyenesen hi-

vatott szolgálai vagyunk. Mintha azt hallanám: olyan magvető vagy, aki az örök élet aratására készíted az Isten földi követét, a gyermeket. A küldetés szent, a feladat isteni, – használd tehát ennek eszközét. „Menjetek, tegyetek tanítványommá minden népet” (Mt 28,19) – mondja a Mester. Értelmezd magadra! Legyen tehát ajkad az Isten igéjének hangszórója.

Kicsi kortól tanítsd imára, Isten-félelemre, szeretetre, áldozatra a gyermek lelkét. Higgy abban: felemeled egek felé a gyermek lelkét és így megcsordítod a gyermek lélektartályába az egek kegyelmét. Így eget kereső lesz a gyermek, és **Isten kegyelmét vevő a lélek**. Ilyen módon – Isten élő virágaként – földbe kapaszkodik, de egek felé pompázik lélekszirmaival a gyermeklélek.

Bef.: Ilyen munka után méltán kérdezhetnők: boldogító öröm kíséri-e a lélek ilyen gondozóját? A felelet egyszerű és felemelő: boldog és örömmel teljes az az otthon, ahol Isten terve és Isten kegyelme bőségével emelkedett a világ. A „hazatért lelkek” Isten élő koszorújának virágai. A „földön élő szentek” pedig az otthonok boldog gyönyörűségei. – Ennek látása pedig a földi magvetőnek égi örömvilága!

3. (Ötvened vas.) beszéd: A tiszta látás örömei (Dogmatikus beszéd: A hit kegyelmének örömei)

Bev.: Szempárral áldja Isten a föld látóját, hogy élvezze a világ Isten szórta gyönyörűségeit. – De az ember valóságos otthona az Isten örök háza, és azért arra volna szükség, hogy ég áldotta szempárral lássuk ezt a szent világot is. Fel kell tehát nyílnia a „lélekszemnek” is, hogy lássa az Isten tervezte „teljes élet” gyönyörűségét. – Mit kell tehát tennünk?

1. Nézzük Isten adta megvilágító hittel az élet természetünkhöz tartozó nagy kérdéseit.

Földi szemeink látó képessége egyéni kiválóságainktól, vagy gyarlóságunktól függ. Ez a természet ténye és kincse. Végül azonban ez is Isten adománya! „Ki teremtett száját az embernek, avagy ki tesz némává meg siketté, látóvá és vakká? Nem én-e?” (2Móz. 4,11). A léleknek szeme, az értelem – az igazságok felfogására tör. De ennek határai is végesek és eredményei ingadozók. Ezt a kincset is az Isten adta! „Áldom az Urat, ki ezt megértette velem” (Zsolt. 15,7). – De nem is olyan nagy baj, ha itt ingadozó az élet. A földi kutatásokban a **törtetés a döntő**, de a lelki élet kérdéseiben a **valóságok meglátása** az emberi igény. – Ha most azt keresem, hogy melyek azok a belső és alapvető kérdések, amelyek körül érvényt keres az emberi értelem, akkor így folytathatnám: ki az Isten? Atyánk, vagy Urunk? Ki az ember? Van-e kapcsolat Isten és ember között? Hová tör az élet? Véges, vagy végnélküli-e az ember? Mik az élet „hazatérés”-eszközei? Ember imája így szól: „Bizonyosságaid igazak örökre, adj értelmet nekem, hogy életem legyen” (Zsolt. 118,144). – De elérhető-e ezek az ember természetes értelmével? Máténál az Úr figyelmeztet, hogy értelmünket egekből kell vennünk. „Boldog vagy Simon, János fia! Nem test és vér nyilatkoztatta ki ezt neked, hanem az én mennyei Atyám” (Mt 16,17). A felelet ez: ide az Isten kegyelme, az embert szerető Isten **kinyilatkoztatása** szükséges.

a) Az ember az **Isten létéhez** eljut az értelmével. Istent megismerjük. Okok sora, a világ részletessége, a világ célszerűsége stb. Egyszóval: Isten létéhez eljut az emberi szellem. „Hiszen, ami benne láthatatlan: örök ereje és isteni mivolta, a világ teremtése óta művei alapján értelemmel fölismerhető” (Róm. 1,20). Ez maga is – isteni adomány; de természetünkbe öntött égi kegyelem. **Csak** az ember birtokolja a földön, mert csak az ember Isten képe az ég kegyelméből. Azért mondja Tóbiás ember-voltát értékelve: „Azokon van ugyanis a gonosz léleknek hatalma, akik úgy lépnek házasságra, hogy kizárják magukból és lelkükből az Istent, és úgy adják át magukat a gyönyörnek, mint a ló meg az öszvér, melyeknek eszük nincsen” (Tób. 6,17).

b) De az élet nagy kérdését **valóságban** felértékelni csak a hit kegyelmével tudjuk. Azok a kérdések, amelyek az Isten felé törő ember lelkében zsongnak (hivatás... felelősség, személyiség... bűn és erény... szenvedés... szeretetszolgálat... végnélküli élet...) mind olyan magasabb rendű értékek, vagy kérdések, amelyeket közelíti ugyan az értelem, de fénybe vonni csak egy tudja: a hit kegyelme. Jól jegyezd meg, hogy a kinyilatkoztatás égi tanítása az egyedüli fényforrás, amely világosságot vet ezekre a nagy-nagy kérdésekre. „A hit reményeink szilárd alapja és a nem látott dolgok igazolása” (Zsid. 11,1).

2. És lássunk örök és természetfeletti értékeket az Isten megszentelő kegyelmével.

Itt már a legmagasabb rendű látásról van szó. Valójában arról, hogy a **természetfeletti élet** számára újjászületett ember **látása és életértékelése** és **életvezetése** alapján megváltozott.

a) A látása... Milyen? Égi értékeket látó. Szinte István diakónussal kiáltunk: „Bizony látom a meg-

nyílt eget, s az Emberfiát, amint az Isten jobbán áll!” (Ap.Csel. 7,56).

b) Az életértékelése... És ez milyen? Földieket leértékelő és égieket felbecsülő. „Ne gyűjtsetek kincset a földön, ahol moly és rozsdá emészt, ahol tolvajok betörnek és lopnak. Gyűjtsetek kincset a mennyben, ahol se moly, se rozsdá nem emészt, tolvajok nem törnek be és nem lopnak” (Mt 6,19-20). „Keressétek (először) inkább az ő országát (és annak igazságát) és ezeket (mind) megkapjátok” (Lk 12,31).

c) Az életvezetése... És ez milyen? Egek felé törő. „Aki eszi az én testemet és issza az én véretem, annak örök élete van, és én föltámasztom az utolsó napon” (Jn 6,54). – És mi ennek az útja? „Az Úr vezérelje szíveteket Isten szeretetére és Krisztus türelmére” (2Tessz. 3,5). „Megismertük a szeretetet, amellyel Isten szeret bennünket, és hittünk benne. Szeretet az Isten: aki szeretetben él, Istenben él, és Isten öbenne” (1Ján. 4,16). – És mi ennek eredménye? „A jó harcot megharcoltam, a pályát végigfutottam, a hitet megtartottam. Most készen vár az igaz élet koronája, melyet azon a napon megad nekem az Úr, az igazságos bíró, de nemcsak nekem, hanem mindazoknak, akik örömmel várják eljövételét” (2Tim. 4,7-8). – Íme: ez az a látás, amely a lelkileg újjászületett ember tulajdona. Természetben részei vagyunk az Istennek és az isteni életnek.

Bef.: Hadd fejezzük be a mai beszédet a most mondandó „felajánló ima” szövegével. A szentmiséből veszem és imígyen szól: „Áldott vagy te, Uram! Taníts meg engem rendeleteidre. Hirdetni akarom ajkammal szájad minden végzését” (Zsolt. 118,12-13). Azért térek ide, mert szeretném drága lelketekbe égetni, hogy hálás szívetekből Istent áldó ima szálljon az Úrhoz, hogy a hit kegyelmével **látjátok** és Isten áldásával **megtanultátok** az isteni igazságokat... Isten kegyelmével áldott lélek a „tisza látás embere”, aki a lelki vakságból meggyógyult isteni ember, s kinek élete elé úgy tárul a horizont, hogy záró függőnye felgördül, és az örök Isten „házatája” fénybe lobban. A föld embere lehet a Jerikó útjának vakja, de a természetfeletti kegyelemmel áldott az **örök világ látójává** magasztosul.

*

III. beszédlánc címe: Az emberélet munkája

1. (Hetvened vas.) beszéd: **Ad laborae**
2. (Hatvanad vas.) beszéd: **In laborae**
3. (Ötvened vas.) beszéd: **Pro laborae**

**

– A most következő beszédlánc-tervezetek figyelmen kívül hagyják a három vasárnap Evangéliumát, de nagy **súlyt helyeznek az Isten adta életörömök helyes** élvezésének kérdésére (farsangi időt élünk, és így a három utolsó vasárnapon ezekről a gondolatokról is lehetne szólni!). – Az egész is egyseget alkot, de az egyes beszédláncok, végül az egyes beszédvázlatok is alkalmazhatók önállóan is.

I. beszédlánc címe: Mire teremtettünk?

1. (Hetvened vas.) beszéd: Isten gyermekeivé

Bev.: Isten nagyot akart, mert képmásává teremtett. „Meg is teremté az Isten az embert, a maga képére, az Isten képére teremtette, férfiúnak, és asszonynak teremtette” (1Móz. 1,27).

1. Tárgyi képmásai vagyunk.

2. Tárgyilag és alanyilag fiaivá lehetünk.

„Mindannak azonban, aki befogadta, hatalmat adott, hogy Isten fiává legyen, annak, aki hisz öbenne” (Jn 1,12)

Bef.: Figyelmeztető legyen: mindig Istennel!

2. (Hatvanad vas.) beszéd: Isten élvezőivé

Bev.: Jelezze: mindenben Istent láthatunk és Istent bírhatunk.

1. Istent élvezzük: lendületünkben.

„Boldogok mindannyian, kik szeretnek téged és békédnek örvideni tudnak” (Tób. 13,18).

2. Istent élvezük: tevékenységünkben.

„Boldogok a szelídek: övék lesz a föld... Boldogok a békességesek: ők Isten fiai” (Mt 5,5 és 9). „Boldog, aki megmossa ruháját (a Bárány vérében)! Joga lesz az élet fájához, és a kapukon át bemegy a városba” (Jel. 22,14).

Bef.: Ez magyarázandó: Isten a mi boldogságunk!

3. (Ötvened vas.) beszéd: Isten birtokosaivá

Bev.: Kiemelendő: Értelemmel és kegyelemmel birtokoljuk.

1. Földi életünkben kegyelmével birtokoljuk.

„Kegyelme jóvoltából azonban ingyen történik megigazulásuk Jézus Krisztus megváltása által” (Róm. 3,24). „Isten nekem adott kegyelmével alapot vettem, de más épít rá. Ügyeljen azonban mindenki, hogyan épít rá” (1Kor. 3,10).

2. Égben pedig látó élvezésében élvezük.

„Élek ugyan, de nem én, hanem Krisztus él bennem. Amennyiben most testben élek, Isten Fiának hitében élek, aki szeretett engem s önmagát adta értem” (Gal. 2,20).

Bef.: Isten kegyelmével és Istennel!...

*

II. beszédlánc címe: Végső célunk

1. (Hetvened vas.) beszéd: Istent megismerni!

Bev.: Magyarázza a Kátét: mi végre vagyunk a földön?

1. Az Isten fényei vagyunk.

„Ti vagytok a világ világossága” (Mt 5,14).

a) Csak mi ismerjük Őt.

b) Csak mi ismerhetjük Őt. Mi ugyanis Isten képmásai vagyunk. „Mindannak azonban, aki befogadta, hatalmat adott, hogy Isten fiává legyen” (Jn 1,12). „Meg is teremté az Isten az embert; a maga képére, az Isten képére teremtette, férfiúnak, és asszonynak teremtette” (1Móz. 1,27).

2. Az Isten sugárkévei vagyunk.

„És ha világosságot gyűjtanak, nem teszik véka alá, hanem a tartóra, hogy világítson a ház minden lakójának” (Mt 5,15). „Legyen csípőtök felővezve és égő gyertya a kezetekben” (Lk 12,35).

Bef.: Így Isten tüzei és Isten megvilágítói!

2. (Hatvanad vas.) beszéd: Az Istent tisztelni

Bev.: A hódoló tisztelet kiárad a „műből” a „Művész” felé.

1. Elismerő, alázatos hódolat az első kötelesség.

„Az egész föld imádjon és dicsérjen téged, zengjen nevednek dicséretet” (Zsolt. 65,4).

2. A terve szerinti alakulás a második kötelesség.

„Ti olyan tökéletesek legyetek tehát, mint mennyei Atyátok” (Mt 5,48).

Bef.: Így tökéletesebbé alakul a „mű” (az ember) és dicséri a „Művészt”!

3. (Ötvened vas.) beszéd: Istent szeretni

Bev.: Ezt a gondolatot fejtegetessük: a legnagyobb életérték a szeretet. „Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes erődből” (5Móz. 6,5).

1. Az isteni Szeretet teremtett.

„Minden ő általa lett, és nélküle semmi sem lett, ami lett” (Jn 1,3).

2. Az isteni Szeretet üdvözít.

„Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy mindaz, aki benne hisz, el ne vesszen, hanem örökké éljen” (Jn 3,16). „De az irgalmasságában gazdag Isten azzal mutatta meg nagy

szeregetét irántunk, hogy, bár bűneink miatt holtak voltunk, Krisztussal életre keltett minket” (Ef. 2,4).

Bef.: Feleljen a címben adott feladatra mondván: **ilyen szeretetre lehet-e mással felelni, mint szeretettel?** – „Ha szerettek engem, megtartjátok parancsaimat” (Jn 14,15).

*

III. beszédlánc címe: Alanyi célunk?...

1. (Hetvened vas.) beszéd: Boldogság a földön?

Bev.: Meríthető az Írás két helyéről. „Ültette pedig az Úr Isten kezdettől fogva a Gyönyörűség paradicsomát: ebbe helyezé az embert, akit alkotott” (1Móz. 2,8). „Boldogok a szelídek: övék lesz a föld” (Mt 5,5).

1. Urai vagyunk a földnek.

„Bölcsességeddel alkottad az embert, hogy uralkodjék a teremtményeken, melyeket alkottál” (Bölcs. 9,2).

2. És élvezői minden gyönyörűségnek.

„Mindaz, aki Krisztusban van, új teremtmény. A régi tovatűnt, lám valami új valósult meg” (2Kor. 5,17).

Bef.: De csak ezeket az örömöket keressük! „Ha tehát Krisztussal föltámadtatok, keressétek ami odafönn van, ahol Krisztus ül az Isten jobbján” (Kol. 3,1).

2. (Hatvanad vas.) beszéd: Boldogság a lélekben

Bev.: A lelkünk a legnagyobb kincsünk. Ennek boldogságát is élvezzük a földön. – De mikor boldog a lélek?

1. Ha nyugalmat talál a tevékenységben.

„Boldogok a szelídek: övék lesz a föld” (Mt 5,5). „Boldogok a békességesek: ők Isten fiai” (Mt 5,9).

2. Ha mindig magasabbra törő a vágyakozásban.

„Azért hiszel (Tamás), mert látsz engem? Boldog, aki nem lát és mégis hisz” (Jn 20,29). „Boldogok a Bárány menyegzős lakomájára hivatalosak!” (Jel. 19,19).

Bef.: A lélekboldogság az állandó töltekezés. – Nem statikus lezárttság: ez múzeum és nem élet!

3. (Ötvened vas.) beszéd: Boldogság az égben

Bev.: Ezt a kérdést érintse: honnan jöttünk és hová törünk?

1. Boldogságunk helye az Isten országa.

„Isten országa köztetek van” (Lk 17,21). „Mikor imádkoztok, ezt mondjátok: Atyánk! Szenteltesd meg a te neved. Jöjjön el a te országod” (Lk 11,2). „Az én országom nem e világból való” (Jn 18,36).

2. Boldogságunk tárgya: Isten bírása.

„... intettünk, buzdítottunk, sőt egyenkint rábeszélünk titeket, hogy méltóan éljete ahhoz az Istenhez, aki meghívott dicsőséges országába” (1Tessz. 2,12). „...Isten igazságos ítéletének bizonyosságaként, hogy méltók legyetek Isten országára, amelyért szenvedtek is” (2Tessz. 1,5). „Élek ugyan, de nem én, hanem Krisztus él bennem. Amennyiben most testben élek, Isten Fiának hitében élek, aki szeretett engem s önmagát adta értem” (Gal. 2,20).

Bef.: Emeljük ki: Isten-bírás a bontakozó boldogságok örök áramlása.

*

IV. beszédlánc címe: Milyen az emberi boldogság?

1. (Hetvened vas.) beszéd: Lehet testi...

Bev.: Ismertessük az örömök **tárgyi** értékét és az emberhez áramló **alanyi** jóságát. – És a testi élet

örömei?

1. Isten terve szerint szolgálják a testet.

„Igaz szentség mellett többet ér a lélek egészsége bármennyi aranyból, ezüstből, és ép test mérhetetlen gazdagságnál” (Sir. 31,25). „Mert a romlandó test teher a léleknek, s a földi sátor lenyomja a sokat tűnődő elmét” (Bölcs. 9,15).

2. De egyúttal örömeire hangolják az emberi életet.

„Ültette pedig az Úr Isten kezdettől fogva a Gyönyörűség paradicsomát: ebbe helyezte az embert, akit alkotott” (1Móz. 2,8).

Bef.: Kiemelendő: minden jó! „És látá az Isten, hogy mindaz, amit alkotott, felette jó volt” (1Móz. 1,31).

2. (Hatvanad vas.) beszéd: Lehet lelki...

Bev.: Az értelem és akarat isteni jegyeit kellene értelmezni.

1. Boldogság az Igazság bírása.

„Heuréka!” – kiált fel boldogságában a görög tudós. „Bizonyosságaid igazak örökre, adj értelmet nekem, hogy életem legyen” (Zsolt. 118,144). „Az irgalom s a hűség találkozik, az igazság s a béke csókot vált” (Zsolt. 84,11).

2. Boldogság a Jóság élvezése.

„Isten ugyanis elég hatalmas ahhoz, hogy minden adományt bőven megadjon nektek, hogy mindenkor mindennel teljesen ellátva, készen legyetek minden jótetre” (2Kor. 9,8). „Földről, a világosság Atyjától csak jó adomány, csak tökéletes ajándék származik” (Jak. 1,17).

Bef.: Emelje fokozatosan a boldogságot mondván: Ha boldog lehet az ember a test örömeiben, akkor **boldogabb** a lelki birtoklásban.

3. (Ötvened vas.) beszéd: Lehet szellemi...

Bev.: Az ember legnemesebb lehetősége fejtegetendő. „Érzéki testet vetnek el – szellemi test támad föl. Ha van érzéki test, van szellemi is” (1Kor. 15,44). – Lehetek az Isten természetének hordozója? „... az isteni természet részeseivé legyetek és elmeneküljete a romlottság elől, mely a bűnös kívánság által uralkodik a világon” (2Pét. 1,4).

1. Boldogság – az újjászületés birtoklása.

„Nem veszendő magból születettek ugyanis újjá, hanem Isten élő és maradandó igéje által” (1Pét. 1,23).

2. De nagyobb boldogság – az istenivé alakulás lélekmunkája.

„Földről, a világosság Atyjától csak jó adomány, csak tökéletes ajándék származik. Nála nincs változás, sem árnyéka a változandóságnak” (Jak. 1,17). „Ti olyan tökéletesek legyetek tehát, mint mennyei Atyátok” (Mt 5,48).

Bef.: Állítsuk, hogy reánk is áll: „Mindannak azonban, aki befogadta, hatalmat adott, hogy Isten fiává legyen” (Jn 1,12)

*

V. beszédlánc címe: Az arány problémája

1. (Hetvened vas.) beszéd: A test a legkisebb érték

Bev.: „Az érték” értelmét magyarázzuk. A legkisebb is Isten adta érték. – De mi a lényeg?

1. Istentől jött – szent teremtmény.

„Megalkotta tehát az Úr Isten az embert a föld agyagából, arcára lehelte az élet leheletét és élőlényé lett az ember” (1Móz. 2,7).

2. Istenhez emelkedő végnélküli világ.

„Ennek a romlandó testnek föl kell öltenie a romlatlanságot, ennek a halandónak a halhatatlanságot” (1Kor. 15,53).

Bef.: Találjuk meg a testben is – Isten jegyeit (keze műve, lelke terve, az örök otthonának váromá-

nyosa).

2. (Hatvanad vas.) beszéd: A lélek nagyobb érték

Bev.: Az Írást idézzük és értelmezzük: „Meg is teremté az Isten az embert: a maga képére, az Isten képére teremtette, férfiúnak, és asszonynak teremtette” (1Móz. 1,27). – Emeljük ki értékeit:

1. Fény... (értelem!)

„A szellem tudásával látta el őket; értelemmel töltötte be szívüket, és megmutatta nekik, mi a rossz és mi a jó” (Sir. 17,6).

2. Szeretet... (akarat!)

„Most azért megmarad a hit, remény, szeretet, ez a három, de köztük a legnagyobb a szeretet” (1Kor. 13,13).

3. **Istennel élő... (halhatatlanság!)** „Aki eszi az én testemet és issza az én véretem, annak örök élete van, és én föltámasztom az utolsó napon” (Jn 6,54).

Bef.: Ez az Isten képe. „...ölsétek fel az újat (embert), aki teremtőjének képmására állandóan megújul a teljes megismerésig” (Kol. 3,10).

3. (Ötvened vas.) beszéd: A lélek természetfeletti kegyelme mindenekfeletti érték

Bev.: Az Isten kiáradó szeretete ismertetendő. – „Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy mindaz, aki benne hisz, el ne vesszen, hanem örökké éljen” (Jn 3,16). „Mindannak azonban, aki befogadta, hatalmat adott, hogy Isten fiává legyen” (Jn 1,12)

1. A föld szellemi urai lettünk. „Ember!”

„És bölcsességeddel alkottad az embert, hogy uralkodjék a teremtményeken, melyeket alkottál” (Bölcs. 9,2).

2. Az Isten fiai lettünk. „Isteni ember!”

Bef.: A hála imáját mondjuk: „Te Deum laudamus!”

*

VI. beszédlánc címe: De öröm-e az ember élete?

1. (Hetvened vas.) beszéd: Boldognak tervezte az Isten

Bev.: Érintsük ezt az Írásból merített tételt: „Ültette pedig az Úr Isten kezdettől fogva a Gyönyörűség paradicsomát: ebbe helyezé az embert, akit alkotott” (1Móz. 2,8). – Szélesítsük úgy, hogy ez most is megvalósítható lehetőség.

1. Isten ugyan elvette a kész boldogságot.

2. De biztosította a visszaszerzés lehetőségét.

Bef.: Isten terve örökké valósítható életcél.

2. (Hatvanad vas.) beszéd: Boldogtalanná tette az ember

Bev.: Ki a boldogtalan élet oka? – kérdezzük. – „Látá tehát az asszony, hogy a fa evésre jó, szemre szép és tekintetre gyönyörű, és vön a gyümölcséből és evék és ada férjének s az szintén evék” (1Móz. 3,6).

1. Bűn a boldogtalanság oka.

2. Erény a boldogság televénye.

Bef.: Tegyük tétellé: még most is mi teremthetjük meg Isten jósága alapján boldogságunkat.

3. (Ötvened vas.) beszéd: Boldoggá teheti az Isten és az ember

Bev.: Isten és ember közös működése elszakíthatatlan. Így: az Isten tervezte emberboldogság – együttes munkával munkálendő.

1. Istené – a kegyelemárasztás.

2. Emberé – a felhasználás.

Bef.: Legyen örömmre csendítő ez a hang: „Tárujlatok fel, hatalmas kapuk, tárujlatok fel, örök kapuk, hadd vonuljon be a dicsőség királya!” (Zsolt. 23,7).

*

VII. beszédlánc címe: Örömeink serlege

1. (Hetvened vas.) beszéd: Telítsétek az életöröm serlegét
 1. A pogány epikureusok hangja.
 2. A pogányul élő keresztények dala.
2. (Hatvanad vas.) beszéd: Peremig telítsessék a lelki örömserleg!
 1. Ezt már a lelki ember zengi.
 2. Ezzel már a szellemi nép telíti.
3. (Ötvened vas.) beszéd: Túlsordulásig telítsessék szellemi örömeink serlege!
 1. Isten szeretete ennek a serlegnek a tartalma.
 2. Ez a boldogságok igazi boldogsága.

*

VIII. beszédlánc címe: A követelődző szenvedély

1. (Hetvened vas.) beszéd: Minél többet a testnek...
 1. Így pusztul a lélek.
 2. Így ítéletet kap az élet.
2. (Hatvanad vas.) beszéd: Minél többet a gógnak...
 1. Tudás.
 2. Hatalom.
3. (Ötvened vas.) beszéd: Minél többet az „öszönös életnek”...
 1. Pusztító erő.
 2. Ha meg nem térő.

*

IX. beszédlánc címe: Az Isten tervei

1. (Hetvened vas.) beszéd: Legyen boldog az ember tiszta örömeiben
 1. Legyen miénk a föld öröme.
 2. De legyen igényünk a lélek boldogsága.
2. (Hatvanad vas.) beszéd: Fejlődjék az emberiség isteni élettervében
 1. Legyünk Isten fiai.
 2. Legyünk főként Isten gyermekei.
3. (Ötvened vas.) beszéd: Teljesüljön ki az egyén és emberiség örök otthonában
 1. Haza jusson minden egyes.
 2. Otthonban éljen az egész embereggyüttes.

*

X. beszédlánc címe: Örömkert-e az élet?

1. (Hetvened vas.) beszéd: Boldogság réve?
 1. Az ösztönös ember azt akarná.
 2. De a lélekember nem így látja.
2. (Hatvanad vas.) beszéd: Küzdelmek helye?
 1. Isten terve a tevékeny munka.
 2. Isten terve a küzdők diadala.
3. (Ötvened vas.) beszéd: Örök boldogság megszerzője
 1. A jóknak ezt szerzi.
 2. A gonoszoknak ezt szerezhetővé teszi.

*

XI. beszédlánc címe: A felsőbbrendű örömök

1. (Hetvened vas.) beszéd: Az igaz szolgálata
 1. Kutatva.
 2. Birtokba véve.
2. (Hatvanad vas.) beszéd: A szép élvezője
 1. Élvezzük a sok szépet.
 2. És teremtsünk mi is művészi szépet.
3. (Ötvened vas.) beszéd: A jó gyönyörúsége
 1. Véges jókat itt is élvezünk.
 2. Hogy a végtelen Jót itt is, ott is élvezzük.

*

XII. beszédlánc címe: Embertípusok

1. (Hetvened vas.) beszéd: Ösztönös ember
 1. Élvezet a vágya és birtoklása.
 2. Lélektemetés a folytatása.
2. (Hatvanad vas.) beszéd: Lelki ember
 1. Bánat az indulás.
„Nos tehát, úgymond az Úr, térjetelek hozzám teljes szívetekből, böjttel, sírással, és jajgatással. Szaggassátok meg szíveteket, nem pedig ruháitokat, és térjetelek meg az Úrhoz, a ti Istenetekhez, mert jóságos ő és irgalmas, türelmes és nagyirgalmú, és szánakozik bajotok felett” (Joel 2,12-13).
 2. Újjászületés a folytatás.
„Bizony, bizony mondom neked, ha valaki újra nem születik vízből és (Szent)lélekből, nem mehet be Isten országába” (Jn 3,5).
3. (Ötvened vas.) beszéd: Isteni ember
 1. Isten fia a földön.
„Mindannak azonban, aki befogadta, hatalmat adott, hogy Isten fiává legyen” /Jn 1,12/
 2. Isten házanépe az égben.

*

XIII. beszédlánc címe: Az élet lantosai

1. (Hetvened vas.) beszéd: A derűs ember

1. Szentnek látja a világot.
2. Derűsnek éli az életet.

2. (Hatvanad vas.) beszéd: A kielégült ember

1. Birtokolja Isten földi adományait.
2. Várva várja Isten örök kincseit.

3. (Ötvened vas.) beszéd: Az Istent dicsérő ember

1. Dalos az ajka.

„Egymás közt zsoltárt, himnuszt és szent dalokat énekeljétek, daloljatok és zengedeztetek szívből az Úrnak” (Ef. 5,19).

2. Dalt éneklő az élete.

„Magasztaljuk dicsőségét mi, akik már azelőtt is reméltünk Krisztusban” (Ef. 1,12).

*

XIV. beszédlánc címe: Emberarcok

1. (Hetvened vas.) beszéd: A mosoly embere

1. Lélekvetülete a mosoly.

„Vezess engem parancsaid ösvényére, mert benne lelem kedvemet” (Zsolt. 118,35).

2. Mert lélektartalma az Isten.

2. (Hatvanad vas.) beszéd: A szolgálat embere

1. Isten szavát keresi.

2. Hogy Isten parancsát teljesítse.

3. (Ötvened vas.) beszéd: A diadalok embere

1. Győzelmes a földön – világ és önmaga fölött.

„Minden ugyanis, ami Istentől született, győzedelmeskedik a világon. A győzelem, ami diadalt arat a világon: a mi hitünk” (1Jn. 5,4).

2. Győzelmes az égben – a lélek kiteljesülésében.

„Mikor pedig a romlandó test romlatlanságba öltözik, s a halandó halhatatlanságba, akkor válik valóra az Írás szava: „A győzelem elnyelte a halált, halál, hol a te győzelmed? Halál, hol a te fulánkod?” (1Kor. 15,54-55).

*

XV. beszédlánc címe: De beatitudine – (1960)

1. (Hetvened vas.) beszéd: Beatitudo egocentrica

Bev.: „Omnes currunt...” – a boldogság célja felé. De csak egy éri el!... Ki ez? Aki Szt. Pállal kérdezi: „Hová tűnt a lelkesedésetek?” (Gal. 4,15) és ugyancsak az apostollal feleli: „...minden bajom közt is túlrad bennem az öröm” (2Kor. 7,4). – Tehát kettős a vonal: **veszek**, hogy telíttessem és **átértékelek**, hogy valóban gazdagodjam.

1. Kifelé fordul az igényes ember, hogy befelé véve örömeiket érezzen.

a) De ez lehet egyirányú. Ez – **földhöz köt** (öröm, szenvedés). – Virág a nap felé, embersereg a világ csorduló örömei felé... A földanya gyermekei...

b) De ez lehet – megvilágítva látott és értékelt: „Boldog a szem, mely látja, amit ti láttok” (Lk 10,23). Ez megemel... Égi Atya gyermekei...

2. Befelé gyűjt, hogy átalakítva magasabb rendű szellemi életfejlődést szolgáljon.

a) **Többé lenni** – ez lélekben hangzó természetes isteni szó. Égiek felé törni... szárnyalni... hittel, reménnyel. „Boldogok embereid s boldogok szolgálid, kik mindig előtted állnak s hallják bölcsességedet (Uram)” (3Kir. 10,8).

b) **De örök célhoz jutni** – ez isteni igékből fakadó lendítő beszéd. „Boldogabb, aki hallgatja és megőrzi Isten igéjét” (Lk 11,28).

Bef.: Mi tehát az első fokú boldogság? **Harmonia creata** – mondja az erkölcsi ember. **Harmonia praestabilita** – mondja a bölcselő...

2. (Hatvanad vas.) beszéd:

3. (Ötvened vas.) beszéd:

* *

– Most azután olyan beszédlánc-tervezetek következnek, amelyek a **Mester közvetlen tevékeny jelenlétéből** adhatnának beszédtevételeket.

I. beszédlánc címe: A körüljáró Mester

1. (Hetvened vas.) beszéd: Látja – a dologtalanokat!

Bev.: „Isten szeme mindent lát”... De Isten hangja elítélve kérdezzet: „Mit ácsorogtok itt egész nap tétlenül?” (Mt 20,6)...

1 Most is köztünk jár.

2 Most is munkára hív.

„Fiam, menj ki ma dolgozni a szőlőbe” (Mt 21,28).

Bef.: Állapítsuk meg: a dologtalan – nem az Isten szolgálója.

2. (Hatvanad vas.) beszéd: Látja a lelkiek pusztulását

Bev.: Emeljük ki, hogy Őt épp a lelkiek érdeklik. „Ami odafönn van, arra irányuljon figyelmetek, ne a földiekre” (Kol. 3,2).

1. Az isteni magvak elhalnak.

„A tövisek közé hullott pedig az, aki meghallgatja az igét, de a világi gondok és a csalóka gazdagság elfojtják az igét és meddő marad” (Mt 13,22).

2. Ha a lélektalajok sziklakemények.

„Némely meg köves helyre esett, ahol nem volt elég földje. Csakhamar kikelt, mert nem jutott mélyen a földbe. Amikor a nap magasabbra hágott, megperzselődött, és gyökér híján elszáradt” (Mt 13,5).

Bef.: Álljon elénk a parancs: dolgozzál!

3. (Ötvened vas.) beszéd: Látja az élet vakjait

Bev.: Ő látja, hogy mi sem látunk. „Mint a vakok, úgy bolyongtak az utcákon, vérrel beszennyezve, úgy, hogy hozzá sem érhettek ruhájukhoz” (Jer.Sir. 4,14)

1. Ő látja, hogy bizonytalanul tapogatódzunk.

„Oly útra vezetem a vakokat, amelyet nem ismernek, és oly ösvényeken járatom őket, melyekről nem tudtak; világossággá teszem előttük a sötétséget, s a göröngyös utakat egyenessé” (Iz.42,16).

2. Ezért nyitogatja a szemhéjunkt, hogy lássunk.

„Az Úr látókká teszi a vakokat” (Zsolt. 145,8).

Bef.: Így látóvá tesz.

*

II. beszédlánc címe: A tevékenykedő Mester

1. (Hetvened vas.) beszéd: Munkába állítja az áldogálókat!

Bev.: Isten mindig tevékeny.

1. Munkába állít.

„Eredj a hangyához, te lusta! Nézd az útjait és okulj!” (Péld. 6,6).

2. És munkában segít.

Bef.: Engemet is!

2. (Hatvanad vas.) beszéd: Műveltetni a lélektelevényt

Bev.: Ezt fejtegetjük: termést akar és azért talajmunkát követel.

1. Törjétek az élet ugarát.

„Ha azonban a gonosz bűnbánatot tart minden elkövetett vétke fölött, megtartja minden parancsot, és jog és igazság szerint jár: bizton életben marad és nem hal meg” (Ez. 18,21).

2. Az élet méhébe fogadja az Evangélium magvait.

„Áldott az az ember, kinek az Úrban van bizodalma, és az Úr neki a reménysége! Olyan lesz, mint a folyóvíz mellé ültetett fa, mely nedves talajba bocsátja gyökereit, és nem fél, ha eljő a nyár, lombjai zöldellni fognak, s a szárazság idején nem kell aggódnia. Nem is szűnik meg sohasem gyümölcsöt teremni” (Jer. 17,7-8).

Bef.: Rögzítendő: Ő az indító (kegyelem!), és mi vagyunk a munkások.

3. (Ötvened vas.) beszéd: Az örök élet igényeseivé teszi a „vakok nemzedékét”

Bev.: Kérdést vetünk fel: mi legyen a mi legnagyobb igényünk?

1. A földieket életlépcsőzetnek lássuk.

2. Hogy azon járva az égiet birtokolhassuk.

Bef.: Síkon járva élünk, de az örök élet oromzatára törünk.

*

III. beszédlánc címe: A mindent égre irányító Mester

1. (Hetvened vas.) beszéd: Földön dolgozzatok!

Bev.: Mi a mi átfutó otthonunk?...

1. Életerőnk alaptalaja a föld.

Ide támaszkodunk... „Az Úré a föld s ami azt betölti, a földkerekség és minden lakója” (Zsolt. 23,1).

2. Életlétránk magassági pontja az ég.

„Keressétek (először) inkább az ő országát (és annak igazságát) és ezeket (mind) megkapjátok” /Lk 12,31/. Ide emelkedünk!

Bef.: De igazi otthonunk: az Isten háza.

2. (Hatvanad vas.) beszéd: Földön lélektermést hozzatok!

Bev.: A földi élet – az erőfeszítő, a gyűjtő munka tere.

1. Lélektermést hozzon az ember.

„Teremjétek hát a bűnbánat méltó gyümölcsét!” (Mt 3,8). „A fejsze már a fák gyökeréhez ért: Kivágnak és tűzre vetnek minden fát, amely jó gyümölcsöt nem terem” (Mt 3,10). „De ez a fajzat nem üzhető ki másképp, csak imádsággal és böjttel” (Mt 17,21).

2. Hogy örök csűrbe gyűjtsön az ember.

„Amikor eljött a szüret, elküldte szolgáit a szőlőmunkásokhoz, hogy beszedjék a termést” (Mt 21,34). „Az arató már most megkapja bérét és egybegyűjti a termést az örök életre, hogy együtt örüljön a vető az aratóval” (Jn 4,36).

Bef.: A gyűjtött érték – az örök élet tartalmi része.

3. (Ötvened vas.) beszéd: Földből az égbe lássatok!

Bev.: A véges világból – kegyelmi erőkkel látok a végtelen tájakra...

1. A véges világ horizontját szélesítsétek.

Ebben az útban Isten: „Szeme voltam a vaknak, lába a sántának” (Jób 29,15).

2. Az örök tájak felé igényeskedjétek.

„Oly útra vezetem a vakokat, amelyet nem ismernek, és oly ösvényeken járatom őket, melyekről nem tudtak; világossággá teszem előttük a sötétséget, s a göröngyös utakat egyenessé, ezt teszem velük” (Iz. 42,16).

Bef.: A látottak pedig – életvágyaim teljességét mutatják.

*

IV. beszédlánc címe: A követelődő Mester

1. (Hetvened vas.) beszéd: Egyéni munkát várok

Bev.: Azt kell megpendítenem, hogy az Úr hívása – a külön-külön adott talentumok **mineműségétől** függ.

1. Bőséges és egyéni természetes életkincsünk.

„Meg is teremté az Isten az embert: a maga képére, az Isten képére teremtette, férfúnak és aszszonynak teremtette” (1Móz. 1,27).

2. Bőséges az egyéni és természetfeletti életkincsünk.

„Mindannak azonban, aki befogadta, hatalmat adott, hogy Isten fiává legyen” (Jn 1,12).

Bef.: Urunk igen gazdagon indít bennünket!

2. (Hatvanad vas.) beszéd: Talajnemesítést követelek

Bev.: Ismertessük a legnemesebb talaj mibenlétét...

1. Krisztus adja.

„Minden ugyanis, ami Istentől született, győzedelmeskedik a világon. A győzelem, amely diadalt arat a világon: a mi hitünk” (1Jn. 5,4).

2. Ember értékesítse.

„Mindannak azonban, aki befogadta, hatalmat adott, hogy Isten fiává legyen, annak, aki hisz őbenne” (Jn 1,12).

Bef.: Összefoglalva ezt mondja: így leszünk Isten házanépe.

3. (Ötvened vas.) beszéd: Látók gyülekezetét igénylem

Bev.: Az az óhaj, hogy az egek világának látói közé vezess, Uram!

1. A földiek „záró hályogát” elvetem.

„Ne gyűjtsetek kincset a földön, ahol moly és rozsda emészt, ahol tolvajok betörnek és lopnak” (Mt 6,19).

2. Hogy „látó szemem” az égieket észlelje.

„Tudjuk azt is, hogy Isten Fia eljött, és érzéket adott nekünk, hogy megismerjük az igaz Istent. Ezzel az ő igaz Fiában, Jézus Krisztusban vagyunk: ő az igaz Isten és az örök élet” (1Jn. 5,21).

Bef.: „mert aki kér, az kap” (Mt 7,8)...

*

V. beszédlánc címe: A készséges ember

1. (Hetvened vas.) beszéd: Az első szóra!

Bev.: Tárgya legyen: Sámuel története. „Történék azonban az egyik napon... az Isten mécsesét még nem oltották ki és Sámuel az Úr templomában, hol az Isten ládája volt, aludt, hogy szólította az Úr Sámuel. Az felel és mondá: itt vagyok... Ekkor eljöve az Úr és odaállt és szólítá, mint ahogy másodszer szólította: Sámuel! Sámuel! Mondá erre Sámuel: Szólj Uram, mert hallja szolgálád” (1Kir. 3,2 és 3-4 és 10).

1. Szól az Úr!

2. Indul az ember (a szőlőmunkások).

Bef.: Azt a gondolatot kell erősíteni: minden áldozatra kész legyen az ember!

2. (Hatvanad vas.) beszéd: A lélek „szántóvetője”

Bev.: Hirdetni kell: lélektalajomból fakad az életvirág. – Tehát mit kell tennem?

1. Isten adta talajon szorgosodom.

„... és arra rendeltelek, hogy munkáttal gyümölcsöt hozzatok: maradandó gyümölcsöt” (Jn 15,16).

2. Mert csak így fakad élet a lélekszentélyben.

„Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők. Aki énbennem marad és én őbenne, az bő termést hoz. Hiszen nélkülem semmit sem tehettek” (Jn 15,5).

Bef.: Így gazdag aratást várhat a „szántóvető”.

3. (Ötvened vas.) beszéd: Az egek kapuira feszülő szemek

Bev.: Fejtegesse azt az igazságot: nekem kevés a föld!

1. Lelkem egek felé tárul.

„Amint kívánczik a szarvas a forrás vizéhez, úgy kívánczik lelkem tehozzád, Istenem” (Zsolt. 41,2).

2. „Vágyakozásom” a kegyelemre irányul.

„Elek ugyan, de nem én, hanem Krisztus él bennem” (Gal. 2,20).

Bef.: Ezt a következtetést vonja le: ezért feszül szemem az örök kapuk bronzfelületére.

*

VI. beszédlánc címe: Az élet sodrában álló ember

1. (Hetvened vas.) beszéd: Az élet piacán, vagy munkahelyén?

Bev.: Mindenki számára helyet biztosít a Mester.

1. Az „élet piaca” elinduló hely.

Erről a helyről indul mindenki. „Az első ember a földből való, földi; a második mennyből való, (mennyei)” (1Kor. 15,47).

2. A munka az életszolgálat helye.

Egyéni elhivatottságában dolgozzék mindenki. – „Egyiknek öt talentumot adott, a másikat kettőt, a harmadiknak csak egyet, kinek-kinek rátermettsége szerint” (Mt 25,15).

Bef.: Mindenütt Istené legyünk! Ott készséggel, itt dolgozással!

2. (Hatvanad vas.) beszéd: Az ellenséges sziklatalajon

Bev.: Erős gravitációt ad a föld.

1. Belőle szívunk.

„Íme nektek adtam minden füvet, mely magot hoz, a földön, s minden fát, melynek benn a gyümölcsében van fájának megfelelő magva, hogy eledeletekre legyen” (1Móz. 1,29).

2. De törő munkával törve, – szolgálja nem leszünk!

Bef.: Úrnak születünk.

3. (Ötvened vas.) beszéd: Az életvakság leküzdésében

Bev.: Fény az álmom, látás a vágyam! Részletezzük a szellemi munkát:

1. Látni, érteni és uralmam alá vetni akarom a szép világot.

„És bölcsességeddel alkottad az embert, hogy uralkodjék a teremtményeken, melyeket alkottál” (Bölcs. 9,2).

2. De vágyaim vágya: az ezeknél is szebb, az örök világ látása.

Bef.: Ezt a látást add meg nekem, Uram!

*

VII. beszédlánc címe: A segéd munkások

(szellemi területre értelmezendők)

1. (Hetvened vas.) beszéd: A laikus munkára vállalkozók

Bev.: Kérdezzük, milyen munkára hívja övéit a Mester? – A tárgyalás terelje a kérdést a **lelki életre**.

1. Lehetek Isten országának laikusa.

„Ezután az Úr más hetvenkét tanítványt választott ki és kettenként maga előtt küldte őket azokba a városokba és falvakba, ahová készült” (Lk 10,1).

2. De így is Isten országának segéd munkása.

„Köszönt téged Epafrász, fogolytársam Krisztus Jézusban, és munkatársaim: Márk, Arisztarkusz, Démász meg Lukács” (Filem. 23,24).

Bef.: Szélesen fogva feleljünk a bevezetés kérdésére: mindenki Isten országát szolgálja!

2. (Hatvanad vas.) beszéd: A lélek talaj munkásai

Bev.: Ugartörés és a „regulírozás” az első nehéz munka.

1. Az ugarszántás a kemény talajt töri.

Itt a nevelés, önnevelés magyarázandó.

2. A „regulírozás” a szikladarabokat kivéve – a televényt a felszínre veti.

Itt a megtérés értelmezendő. – „...amint Izaiás beszédeinek könyvében olvassuk: „A pusztában kiáltónak ez a szava: készítsétek elő az Úr útját! Egyengessétek ösvényeit! Töltsenek föl minden völgyet, minden hegyet és halmot hordjanak le, ami egyenetlen, legyen egyenessé, ami göröngyös, legyen sima úttá, s meglátja majd minden ember az Isten üdvösségét” (Iz. 3,4-5).

Bef.: Így zárja a tárgyalást: itt a család és tanító munkájára kell gondolnunk!

3. (Ötvened vas.) beszéd: A fényt hordozó emberek

Bev.: „Ti vagytok a világ világossága. A hegyre épült város el nem rejthető. És ha világosságot gyújtanak, nem teszik véka alá, hanem a tartóra, hogy világítson a ház minden lakójának” (Mt 5,14-15). – Tárgyalásunk így értékelje az Isten adta lélekkincsét:

1. Világosságban járok magam.

„Én vagyok a világ világossága. Aki engem követ, nem jár sötétben, hanem övé lesz az élet világossága” (Jn 8,12).

2. De másoknak is világít a lelkem.

„Legyen csípőtök felővezve és égő gyertya kezetekben” (Lk 12,35).

Bef.: Ezt a nagy lélekkincset adja a hazamenők lelkébe – már a földön is, így élve fényben jártok és fényt árasztotok. Valóság tehát a Bölcsesség könyvének szava: „az igazak felvillannak, és olyanok, mint a szikra, mely a nádasban tovaharapódik” (Bölcs. 3,7).

*

VIII. beszédlánc címe: A Mester ellenségei

1. (Hetvened vas.) beszéd: A lustálkodó

Bev.: „Aki nincs velem, ellenem van; aki nem gyűjt velem, szétszór” (Mt 12,30). – Kérdés tehát, ki nincsen az Úrral? **A lustálkodó.**

1. Lustálkodik, mert nem hívják.

Kisebb – a felelősség, de kötelező – a keresés. – „Meddig heversz még, lusta!? Mikor kelsz fel álmodból? Alszol egy kevéssé, szenderegysz egy kissé, összeteszed egy kissé kezedet, hogy aludjál, és beállít hozzád az ínség, mint a csavargó, s a nélkülözés, mint a fegyveres férfiú! De ha serény vagy, akkor aratásod bő, mint a forrás, s az ínség messze elkerül” (Péld. 6,9-11).

2. Lustálkodik, mert nem keresi a munkát.

Pedig int a Bölcs: „Eredj a hangyához, te lusta! Nézd az útjait és okulj! Sem főnöke, sem tisztartója, sem ura nincsen, mégis megszerzi táplálékát...” (Péld. 6,6-8).

Bef.: Így nem haladunk a Mesterrel, tehát ellene vagyunk. Útja: a pusztulás!

2. (Hatvanad vas.) beszéd: A sziklaszívű

Bev.: Induljunk ezzel az isteni ígérettel: „És egy szívet adok nekik és új lelket öntök beléjük; elveszem testükből a kőszívet, és hússzívet adok nekik” (Ezek. 11,19).

1. Vannak kőszívűek...

„A dacos szív rosszul jár a végén, s aki kedveli a veszélyt, elvesz benne” (Sir. 3,27).

2. Legyünk puhaszívűek.

„És új szívet adok nektek, és új lelket adok belétek” (Ez. 36,26).

Bef.: Szerető szívet adj, nekünk, Uram!

3. (Ötvened vas.) beszéd: A hályogos szemű

Bev.: Vajon nem magunk vagyunk-e az elködösödés okai?

1. Nem zárja-e távlatunkat a góg füstje?

„A seregek Ura határozott így, hogy megszegyenítsen minden büszke kérkedést” (Iz. 23,9).

2. Nem zárja-e égi látásunkat a földiek csillogása?...

„Ahol a kincsed, ott a szíved is” (Mt 6,21).

Bef.: Alázkodjunk, mondván: kegyelmed tüzével látó akarok lenni, Uram!

*

IX. beszédlánc címe: A munka értéke

1. (Hetvened vas.) beszéd: Az Úr munkásai

Bev.: Érintsük ezt a parancsot: „Szaporodjatok, sokasodjatok, s töltsétek be a földet s hajtsátok uralmatok alá és uralkodjatok a tenger halain, az ég madarain s minden állaton, mely mozog a földön” (1Móz. 1,28).

1. Minden munka – Isten szolgálata.

„Ne restelld a fáradságos dolgot, a föld megmunkálását, hisz azt a magasságbeli rendelte!” (Sir. 7,16). „Senki kenyerét ingyen nem ettük, hanem keserves fáradsággal, éjjel-nappal megdolgoztunk érte, hogy egyiketeknek se legyünk terhére” (2Tessz. 3,8).

2. Mert minden munka a lélek gazdagítása.

„Az ültető meg az öntöző egyforma. El is veszi mindegyik jutalmát fáradságához mérten” (1Kor. 3,8). „Isten pedig testet ad neki tetszése szerint, mégpedig minden magának a neki megfelelő testet” (1Kor. 15,38).

Bef.: Idézzük eszünkbe a példabeszéd szavát: „Előhívta tíz szolgáját és átadott nekik tíz mintát: Kereskedjetele vele, mondta, amíg visszatérek” (Lk 19,13).

2. (Hatvanad vas.) beszéd: Az Úr szántójának magvetői

Bev.: Ismertessük a példabeszéd nyomán a fizikai szántóvető munkáját. – A tárgyalásban pedig térjünk át arra a feladatra, amely szerint:

1. Magvető – a szülő.

„Atyák! Ne keserítsétek gyermekeiteket, hanem neveljétek őket az Úr fegyelmében és intelmeivel” (Ef. 6,4).

2. Magvető – a nevelő.

Iskola – a Múzsák háza.

3. Magvető – az égi Atya.

Templom... Isteni ige...

Bef.: Kínáljuk lelkünket készséges televénynek.

3. (Ötvened vas.) beszéd: Az életértékek tiszta látói

Bev.: Idézzük az Írást, amely a földiek csodás átértékeléséről szól: „Ne gyűjtsétek kincset a földön, ahol moly és rozsda emészt, ahol tolvajok betörnek és lopnak. Gyűjtsétek kincset a mennyben, ahol se moly, se rozsda nem emészt, tolvajok nem törnek be és nem lopnak” (Mt 6,19-20). – Melyik látás az igazi értékismerés?

1. Látni kell a mulandóság jegyét.

„Ég és föld elmúlik, de az én igéim el nem múlnak” (Mt 24,35).

2. Látni kell az örök értékek égi pecsétjét.

„Aki eszi az én testemet és issza az én véretem, annak örök élete van és én föltámasztom az utolsó napon” (Jn 6,54).

Bef.: Elemi lendülettel mondhatjuk, hogy sodródva sodródjunk – a végnélküliek felé.

*

X. beszédlánc címe: A dolgozó ember

1. (Hetvened vas.) beszéd: Nincs pihenés, vár a munka

Bev.: „Ki megműveli földjét, jóllakhat kenyérrel; ki hiú dolgok után szalad, az ostoba nagyon! Ki borozgatva éledeleg, szügyent hagy erődjeiben” (Péld. 12,11).

1. Isten akarja...

„Ha Atyámnak, Ábrahámnak Istene s Az, akit Izsák fél, nem lett volna velem, most talán meztelelenül eresztenél el: de az Isten megtekintette nyomorúságomat s kezem fáradalmát s tegnap megfeddett téged” (1Móz. 31,42).

2. Embert is gazdagítja.

„Senki kenyérét ingyen nem ettük, hanem keserves fáradtsággal, éjjel-nappal megdolgoztunk érte, hogy egyikteknek se legyünk terhére” (2Tessz. 3,8).

Bef.: Kiemelhető az az egybecsengés, amely az Isten akarata és az ember behódolása nyomán fakad.

2. (Hatvanad vas.) beszéd: Az ige hirdetése

Bev.: Vajon csak az Úr hivatalos szolgálói az Úr igehirdetői?

1. **Elsősorban – a küldöttek** (papi rend). „Jézus hozzájuk lépett és így szólt: „Én kaptam minden hatalmat mennyben és földön. Menjetez tehát, tegyetek tanítványommá minden népet, keresztelejétek meg őket az Atya és Fiú és Szentlélek nevében, és tanítsátok őket mindannak megtartására, amit parancsoltam nektek” (Mt 28,18-21).

2. **De hivatásbeli köteleességgel hivatottak** (szülők, nevelők). Gyakorlatian fejtegetendő: az otthoni vallásos élet és az iskolai nevelés.

Bef.: Vonjuk le a tanulságot mondván: mindnyájan legyünk az Úr igéinek élő hangszórói.

3. (Ötvened vas.) beszéd: Az életködök elűzése

Bev.: Magyarázzuk, vajon csak a vak testvér előtt zárt a világ szépsége? Felelet lehet: a lélekvakok előtt zárt az Isten szépsége. – Mivel oszlatható ez a köd?

1. Az isteni ige fényével.

„...megközelíthetetlen világosságban lakik, akit Isten nem látott, s nem is láthat” (1Tim. 6,16). „Isten világosság, benne nyoma sincs a sötétségnek” (1Jn. 1,5). „A nép, mely sötétben járt, nagy fényességet lát; azok részére, kik a halál árnyékának országában laknak, világosság támad” (Iz. 9,2). „A világosság a világba jött, de az emberek jobban szerették a sötétséget, mint a világosságot, mert gonoszak voltak tetteik” (Jn 3,19).

2. Az isteni élet sugárzásával.

„Lábamnak szövétnek a te igéd, s ösvényeimnek fényesség” (Zsolt. 118,105). „Mert a parancs szövétnek, a tanítás világosság” (Péld. 6,23). „Én vagyok a világ világossága. Aki engem követ, nem jár sötétben, hanem övé lesz az élet világossága” (Jn 8,12).

Bef.: Emeljen meg bennünket, emelje meg lelkünket és hangoljon arra, hogy reánk is álljon a Mester szava: „Ti vagytok a világ világossága” (Mt 5,14).

*

XI. beszédlánc címe: A gazdagodó ember

1. (Hetvened vas.) beszéd: A munka bére

Bev.: Maradjatok ugyanabban a házban és egyétek-igyátok, amijük van. Megérdemli a munkás a maga bérét” (Lk 10,7).

1. A munka aránya – a bér nagysága.

(Szociális gondolatok vetendők fel)

2. A bér nagysága – a gazdagodás alapja.

(A magánvagyon **határai** vonandók meg!)

Bef.: Erősen kell hangsúlyoznunk: nemcsak a földiekre kell törnünk. „Ne gyűjtsetek kincset a földön, ahol moly és rozsdá emészt, ahol tolvajok betörnek és lopnak ” (Mt 6,19)!

2. (Hatvanad vas.) beszéd: Az emberi élet fejlődése

Bev.: Nem kialakult „egész”, hanem kifejlesztendő lény az ember.

1. Mag – az Isten igéje.

a) Lélektelevényünk – Isten teremtménye. „Meg is teremté az Isten az embert: a maga képére, az Isten képére teremtette, férfiúnak és asszonynak teremtette” (1Móz. 1,27).

b) Lélekvirágba szökentője – Isten igéje és a kegyelem. „A példabeszéd értelme ez: A mag Isten igéje” (Lk 8,11).

2. A termés az ember örök élete.

a) A földön életvirágzás.

b) Az égben az örök pompázás. – „Szem nem látta, fül ne hallotta, emberi szív föl nem fogta, amit Isten azoknak készített, akik szeretik őt” (1Kor. 2,9).

Bef.: Boldogan állapítsuk meg, Isten élő virágai vagyunk.

3. (Ötvened vas.) beszéd: Az örök horizont feltárulása

Bev.: Vajon teljesen föld anyánk gyermekei vagyunk?

1. Vágyva vágyjuk a végnélküli távlatokat.

a) A mulandóságtól félünk. „Uram, ments meg (minket), elveszünk!” (Mt 8,25).

b) Mert a végnélküliség fiai vagyunk. „Mindannak azonban, aki befogadta, hatalmat adott, hogy Isten fiává legyen” (Jn 1,12).

2. Boldogan éljünk végnélküli életet.

a) Itt – földi előkészületi keretben. „Boldogok a szelídek: övék lesz a föld” (Mt 5,5).

b) Ott – égi, isteni közelségben. „Aki szeret engem, megtartja tanításomat. Atyám is szeretni fogja őt, hozzá megyünk és benne fogunk lakni” (Jn 14,23).

Bef.: Egybe foglalva a gondolatot: mi a végnélküli élet hordozói vagyunk.

*

XII. beszédlánc címe: Az adakozó Mester

1. (Hetvened vas.) beszéd: Bőséges munkaalkalmat ad

Bev.: Minden, amit használunk, munka hozzáadásával lesz sajátunk. – Tárgyalásunk szólaltassa meg a munkára hívó teremtményeket mondván:

1. Hívogat az anyagi természet.

Ebből él emberi voltunk. „Íme, nektek adtam minden fűvet, mely magot hoz, a földön, s minden fát, melynek benn a gyümölcsében van fájának megfelelő magva, hogy eledeltekre legyen” (1Móz. 1,29).

2. Hívogat a szellemi élet.

Ebből él „istenemberi” természetünk. „Bizony, bizony mondom neked, ha valaki újra nem születik vízből és Szentlélekből, nem mehet be Isten országába” (Jn 3,5).

Bef.: Csak hallgasd a hívó szót!

2. (Hatvanad vas.) beszéd: Az örök élet magvait szórja

Bev.: Ismertessük a példabeszéd tartalmát mondván: a televény a mi lelkünk. A tárgyalásban közöljük: a tanítás a magvetés.

1. Tanít életében.

Igehirdetése: küldetés. „Miután többféleképpen és különböző módon szólt hajdan Isten a próféták útján az atyákhoz, e végső korszakban Fia által szólt hozzánk” (Zsid. 1,1-2). „Az örök élet az, hogy ismerjenek téged, egyedül igaz Istent és akit küldtél, Jézus Krisztust (Jn 17,3).

2. Amit tanít Egyháza útján.

Egyház küldetése: további igehirdetés. „Menjetek és hirdessétek: Közel van a mennyek országa” (Mt 10,7).

Bef.: Figyeljünk jól, és mindig hangzik az Úr hangja. Mi ez? Örök magvetés.

3. (Ötvened vas.) beszéd: A látás kegyelmével gazdagít

Bev.: Hasonlítsuk össze a következő két mondatot: „Én vagyok a világ világossága. Aki engem követ, nem jár sötétben, hanem övé lesz az élet világossága” (Jn 8,12) és „Ti vagytok a világ világossága. A hegyre épült város el nem rejthető” (Mt 5,14). – A tárgyalás utaljon arra, hogy látókká tett az Úr.

1 Lássuk és élvezzük a föld szépségeit.

2 Lássuk és értékeljük a lélek gyönyörűségeit.

„Mi nem a világ lelkét kaptuk, hanem az Istentől eredő Lelket, hogy megismerjük, amit Isten nekünk ajándékozott” (1Kor. 2,12). – „Örvendjétek az Úrban szüntelen! Újra csak azt mondom: örvendjétek” (Fil. 4,4).

Bef.: Idézzük és tegyük életfeladatunkká a következő írási szöveget: „ha világosságot gyújtanak, nem teszik véka alá, hanem a tartóra, hogy világítson a ház minden lakójának” (Mt 5,15).

*

XIII. beszédlánc címe: Mesterünk és igénytelenségünk

1. (Hetvened vas.) beszéd: Ő hív – mi megyünk

Bev.: Értelmezendő: Isten szavának ereje. A lélektelen létet – kényszerítő szellemi léterőkkel hí-

vogatja. – Kiemelendő az ember magasrendűsége.

1. Munkatársának hívja az Úr.

„...akár távol maradtok, azt halljam rólatok, hogy egy lélekkel helytálltok és egyetértve együtt munkálkodtok az evangélium hitéért, az ellenfelektől pedig semmiképpen nem ijedtek meg. Ez lesz számukra a kárhozatnak, számotokra pedig az üdvösségnek bizonyítéka, amely az Isten műve” (Fil. 1,27-28). „De ha egy erősebb megtámadja és legyőzi, elveszi fegyverzetét, amelyben bízott és a zsákmányt elosztja. Aki nincs velem, ellenem van; aki nem gyűjt velem, szétszór” (Lk 11,22-23).

2. Jutalmával gazdagítja a Mester.

„Akkor az igazak ragyognak majd, mint a nap, Atyjuk országában” (Mt 13,43).

Bef.: Készséggel megyek!

2. (Hatvanad vas.) beszéd: Megoldozott talajból sarjad a vetés (vagy: Ő vet – mi aratunk!)

Bev.: Részletezzük a földműves őszi-tavaszi munkáját.

1. Igazi „magvetőnk” az Úr!

„A magvető az igét veti” (Mk 4,14).

2. Termést hozó a dolgozó ember.

„A jó földbe esők végül azok, akik meghallgatják az igét, jó és erényes szívvel meg is tartják és termést is hoznak állhatatosságban” (Lk 8,15).

Bef.: Az a legmagasabb rendű „termés” ismertetője, amely az „isteni élet” kitermelésével biztat. – „Mindaz azonban, aki befogadta, hatalmat kapott, hogy Isten fiává legyen” /Jn 1,12/

3. (Ötvened vas.) beszéd: Ő gyógyít – mi látunk

Bev.: Orvosunk a Mester.

1. Szemeket kaptunk a világ látására.

„A halló fület, a látó szemet, mind a kettőt az Úr alkotta” (Péld. 20,12). – „Hordozd körül szemetet, és lásd: egybegyűlnek ők mindnyájan, tehozzád jönnek” (Iz. 60,4).

2. De látást igénylünk – az égiek látására.

„Lelkem epekedve óhajtja ítéleteidet minden időben” (Zsolt. 118,20). „Kettő közt vívodom: Szeretnék megszabadulni, hogy Krisztussal legyek... De hogy miattatok életben maradjak, az szükségesebb” (Fil. 1,23 és 24).

Bef.: Fogjuk egybe a tételben felvázolt kérdésszerű megállapítást mondván: Ő tehát a látást adó, de ugyancsak Ő az égi látást biztosító, hogy majd reánk is álljon az apostol szava: „Ma még csak tükörben, homályosan látunk, akkor majd színről-színre. Most csak töredékes a tudásom, akkor majd én is úgy ismerem, ahogy én ismert vagyok” (1Kor. 13,12).

*

XIV. beszédlánc címe: Az igazak örömei

1. (Hetvened vas.) beszéd: A munka öröme

Bev.: Hivalkodó álldogálás-e az élet?

1. Isteni parancs a munka.

„Ki megműveli földjét, jóllakhat kenyérrel” (Péld. 12,11). „...Egy embernek két fia volt. Elment az elsőhöz és így szólt: Fiam, menj ki ma dolgozni a szőlőbe...” (Mt 21,28).

2. De emberi öröm forrása a munka eredménye.

„Ki megműveli földjét, jóllakhat kenyérrel” (Péld. 12,11).

Bef.: Az acélos kar és szellemi feszültség valóban életgazdagítás.

2. (Hatvanad vas.) beszéd: A tudás öröme

Bev.: A kar lendítő ereje a szellem. Ebből sarjadozik az isteni Magvető veteménye. Azt kell tehát kifejleszteni. De ez a munka is öröm!

1 Mert kutathatunk... (Lessing!) Ilyen munka lehet a kutatás és írás.

2 Mert birtokolhatunk (kultúra épületét építhetjük!)

Ilyen munka lehet a civilizáció szolgálata.

Bef.: Azt kell tehát kiemelni, hogy a laboratórium és a könyvtár a szellemi ember megőrzött kincstára. Szeresd tehát a szellemi munkát!

3. (Ötvened vas.) beszéd: A jövő látás öröme

Bev.: Mi az örömök és látások öröme? Két igen döntő ismeret.

1. Az élet örök.

„Aki eszi az én testemet és issza az én véremet, annak örök élete van, és én föltámasztom az utolsó napon” (Jn 6,54).

2. A boldogság is örök.

„Aki szeret engem, megtartja tanításomat. Atyám is szeretni fogja őt, hozzá megyünk és benne fogunk lakni” (Jn 14,23).

Bef.: Mi az így látó éneke? Boldogan zeng az ajkán: „Magnificat!”

* *

(Itt haszonnal alkalmazható a pedagógiai sorozatnál (V.) található „**Mértékletesség erényei**” c. beszédtelemek csoportja!)

* * *